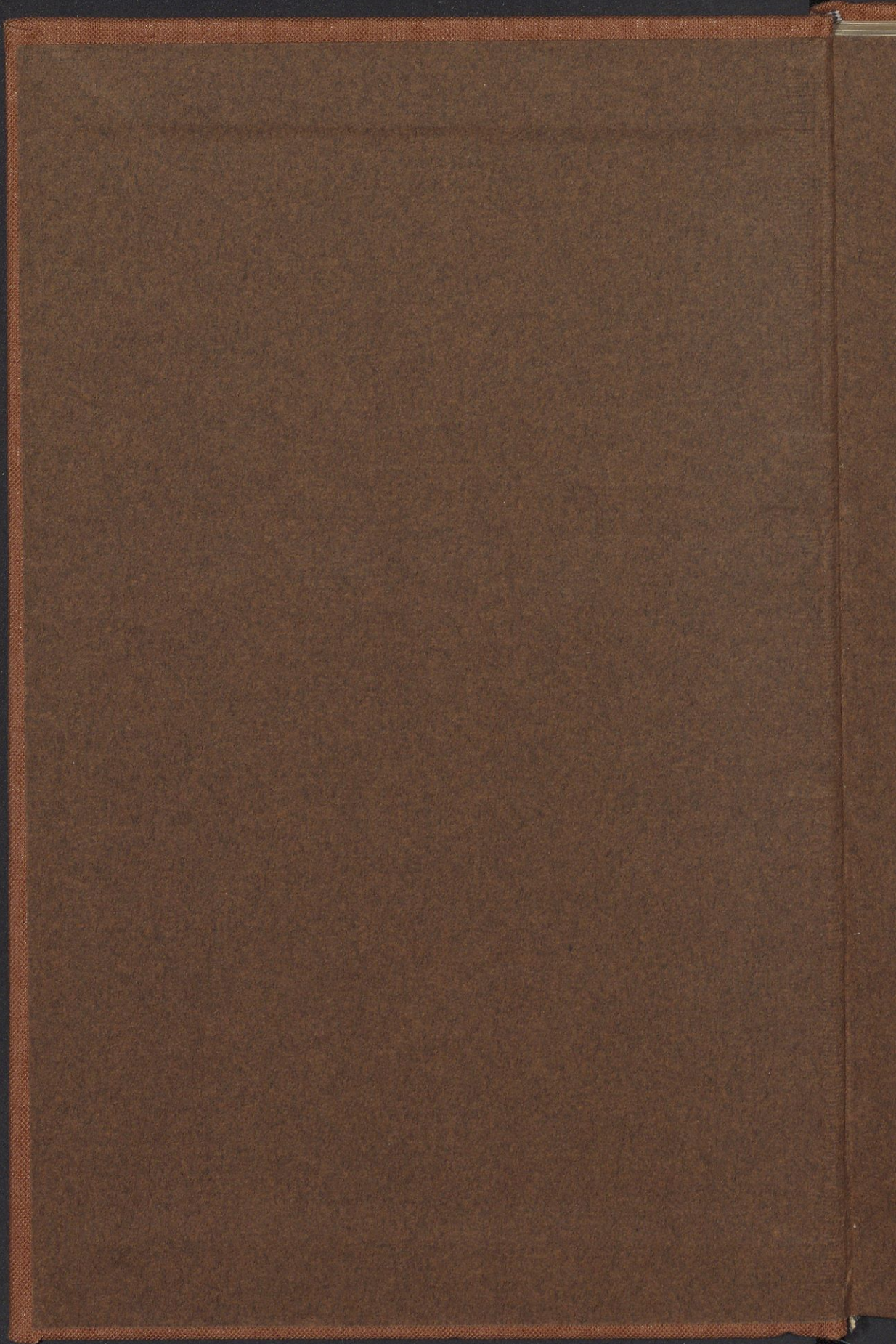

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

DS 51 013

COBISS ©

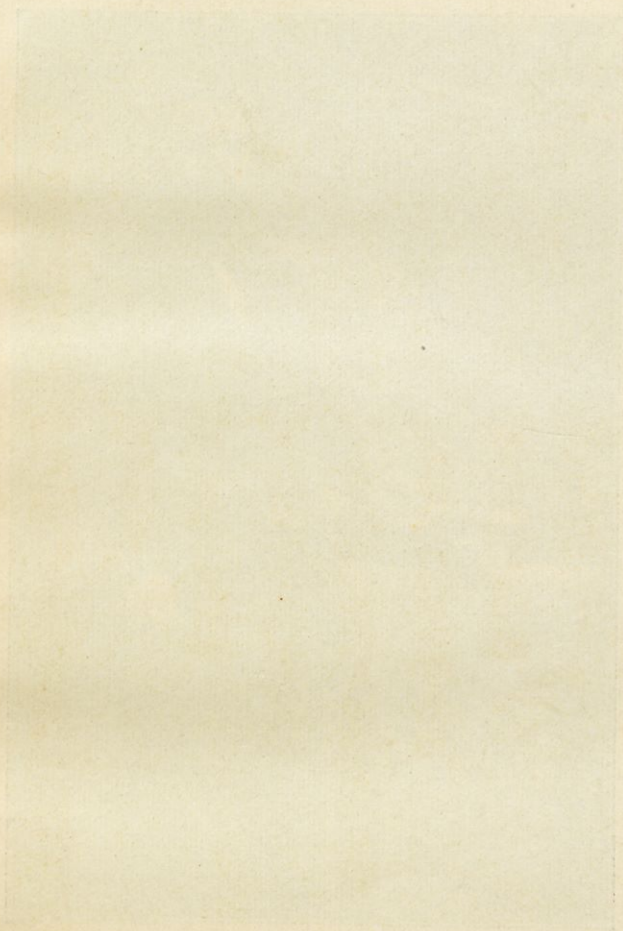
51013

VA SILVESTRA

KUPLETI IN PESMI.

UREDIL NADUČITELJ
FRAN SILVESTER.
IZDALA IN ZALOŽILA
NARODNA TISKARNA
V GORICI.
CENA BROŠ. IZVODU
I K 50 H.

UREDNIK SI PRIDRŽUJE VSE
PRAVICE. GLEDALIŠKI UPRIZO-
RITVI NE STAVI ZAPREK. PAČ PA
SE BO POSTAVNO ZASLEDOVAL
VSAK PREPIS.

1872-1873

RADOSLAV SILVESTER.

RADOSLAVA SILVESTRA

KUPLETI IN PESMI.

SS UREDIL NADUČITE LJ 22

22 FRAN SILVESTER. 22

S IZDALA IN ZALOŽILA 2

NARODNA TISKARNA

SSSV GORICI. 2222

22 CENA BROŠ. IZVODU 22

2 2 2 1 K 50 H. 2 2 2

UREDNIK SI PRIDRŽUJE VSE PRAVICE. GLEDALIŠKI UPRI-
ZORITVI NE STAVI ZAPREK, PAČ PA SE BO POSTAVNO
ZASLEDOVAL VSAK PREPIS. ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪

51013

030023531

POJASNILO.

S 2

Duševni proizvodi te zbirke so le mali del očetove pesniške delavnosti in so v ogromni večini stari nad 20 let. Precej pesmi, posebno »Domoljubnih« sem našel v »Malem šopku bogoljubnih cvetličic«, ki ga je oče izdal in založil kot trgovski pomočnik v Vipavi, leta 1878. »Šopek« je bil poslal Njegovemu Veličanstvu cesarju Francu Jožefu I., v proslavo Njegove srebrne poroke. Presvetli cesar je knjižico milostno sprejel, je odločil, da se uvrsti v c. kr. družinsko knjižnico in je podaril pesniku 10 cekinov.

Slika kaže očeta v petdesetih letih, ko je deloval pesniško najplodovitejše. Bil je ves čas sotrudnik Zgodnje Danice in velikansko je število njegovih Marijinih pesmi, ktere so skladatelji kaj radi obdarovali z napevi. Gotovo ne mine nedelja, da bi ne prepevali v slovenski cerkvi tudi kake »Radoslavove«. V teh letih je z veseljem nastopal na gledališkem odru vipavske »Čitalnice«, v raznih igrah in z lastnimi kupleti. Izvirni napevi v pričujoči zbirki so velikodušno delo raznih gospodov skladateljev.

Oče je obiskoval le dva razreda ljudske šole v rojstnem kraju, na Vrhniki. Kot sin revnih staršev, si je pridobil vso izobrazbo in imetje z lastno pridnostjo, opirajoč se vedno na božjo pomoč. Oče je vzor praktičnega katoličana; v tem oziru ga pozna vsa Vipavska dolina in še marsikdo. Profesor Anton Kržič piše v »Drobtinica«: »Značaj vrlega Slovenca kaže pesnik Silvester po vseh svojih poezijah: navdušenost za sveto vero, za sv. katoliško cerkev in njenega poglavarja; gorečo ljubezen in trdno zaupanje do nebeške kraljice Marije in vnemo za sv. čednosti, zlasti za čistost in nedolžnost«. — Obsebi-umevno je oče odločen pristaš Sl. Lj. St. in je bil njen agilen mentor in cenzor tudi v najtežavnejših časih,

Oče ni nikdar iskal priznanja in hvale; v karakteristiko omenjam, da ni bil nikdar občinski odbornik, kajšele da bi zavzemal kako drugo važnejše mesto. In s poezijami? Kjer se je deklamovala njegova pesem, igrala igra ali pel kuplet, povsod velikansko odobravanje ljudstva; ko pa sem iskal založnika, da bi se rešil večnega prepisovanja raznih kupletov, je naenkrat zavladal strah pred izgubo.

Dosedanjim in bodočim kritikom — hudim možem kličem v spomin besede profesorja Antona Kržiča, ki je ocenil očetovo 25 letno pesniško delovanje. Dotični odstavek v »Drobtinica« se glasi: »Pri vseh umotvorih in vseh vednostih moramo imeti dvojno mero: nekaj je namenjenega le učenjakom in strokovnjakom, nekaj pa preprostemu narodu. Godba n. pr., ki očara razvajenega olikanca, je dolgačasna preprostemu ušesu; vzorna, po vseh pesniških pravilih umerjena pesem je lahko najboljši užitek za umetnika, a prostaku gre le do ušes, ne pa do srca. Nasproti bode pa priprostega čitatelja da solz ganila pesmica, ki jo ima »strokovnjak« za nebodijetrebna.

Boh. Bistrica, o Binkoštih 1913.

Urednik,

KOMIČNO - SATIRIČNI SPEVI.

Pozdravni govor.

Najprvo vam moram povedati, čemu sem splezal na oder. Slavni odbor našega društva me je naprosil, da vam govorim pozdravni govor. Pozdravni govor? — Da, slavna gospoda, od srca rad bi vam govoril, ko bi le vedel, kaj bi vam bilo všeč. Pozdravil bi vas tudi rad, da bi le vedel, kako! Pozdravi so vsake baže, so dolgi in so kratki, n. pr.: »Udani sluga«, bolj nobel je »Ergebenster Diener«, najbolj nobel pa »Umilissimo servito«; najkrajše pa se odrežemo s »Servus«!

Da bi vas pozdravljal, kakor so se v državnem zboru z ravnili, s pestmi in s stoli, — si gotovo ne želite. Da bi vas pozdravljal kakor kaka lepša ali huda ali boljša polovica pozdravlja moža, ki se natrkan prigiblje na vse zgodaj domov — vam tudi gotovo ne bi bilo všeč. Zaradi pozdrava sem res v veliki zadregi! Vas li smem pozdravljati ali ozdravljati, kar je menda vseeno, kakor slavni dr. Simon, znani zagovornik tam nekje iz Vodice, ki kar z besedo »zacopra« človeka, pa je zdrav. Pa to bi bila za me nevarna stvar in najbrže bi me za procvit Slovenije vneti gospodje povabili za nekaj tednov na »ričet in krempeljce«. — Gospoda moja! Pozdravi so različni, mični in politični itd.

Zaljubljen božji volek pride »slučajno« pod okno dekleta in začne pozdravljati: »Prej neznane, srčne rane, meni spati ne puste«. Dekletov oče pa, ne bodi len, zagrabi škaf vode ter oblije gorkega pevca z vodenim pozdravom. Vasovalec prestrašen odskoči, se stisne v kotiček in zopet žalostno pozdravlja: »Nezvesta, bodi zdrava, moj up je šel po vodi, mi drug te je prevzel«. Če je vročekrvnež poreden, začne s kamenjem pozdravljati šipe in svojo ljubezen. Pa taki pozdravi se ne priporočajo bogvekaj, ker se radi njih oboževalec znajde prejalislej v — luknji.

Toda dovolj o pozdravih! Bog vas živi vse, ki ste prišli na véselico od daleč in od blizu, peš ali s konjem ali z lukama-tijo, da ste le tukaj! Hvala vam, ker kažete s svojo navzoč-nostjo, da vam je pri srcu ljudskoizobraževalno delo. Na zdar!

Pozdravi

Krojač in črevljar.

(Komičen dvospev.)

Krojač.

(Sedi v gostilni, je oblečen v cilinder in frak. Papirnata mera visi iz žepa. Poje s povzdignjenim kozarcem.)

Vince sladko, to mi teče,
rad ga pijem dan na dan,
prav vesel sem vinske sreče,
saj, če tudi sem bolan,
vince me ozdravi koj,
torej pijmo gá nocoj! (Pije.)

Črevljar.

(Črevljarsko opravljen ima orodje v ročnem košku, pride in očita:)

Glejte, zopet ga izliva
muhasti šivankar v sé!

Krojač.

Kaj ti para nevošljiva,
ti smolarček mar to gre!

Črevljar.

Tiho koj, kozliček mi!

Krojač.

Kaj, jaz tebi, kdo si ti!

Črevljar.

Sem črevljar, možak pošteni,
sem premožen jaz zelo.

Krojač.

Meniš, da ni znano meni?
Dam ti gorko za uhó.

Črevljar.

Kdo bi tebe pač se bal!

Krojač.

Dvomiš? Mojster sem Vseznal.

Črevljar.

Čuden mojster brez patenta,
le zakoten si krpáč.

Krojač.

Kdo ima pa več talenta?
Si neveden le bahač.

Črevljar.

Reci mi le še enó!

Krojač.

Da, ker sem možak zató.

Črevljar.

Ti možak si s frakom, s pinjo,
prazen pa je tvoj mošnjič.

Krojač.

Boj smolar se za črepinjo!
Kaj pa pravi moj mošnjič!
(Se potolče po žepu.)

Črevljar.

Ti prevzeten postopač!

Krojač.

Sram te bodi, klepetač!

Črevljar.

Oj ti šleva, nikdar sita,
glej, zapravlil si že vse.

Krojač.

Tvoja šila in kopita,
šolobarda, vendar ne.

Črevljár.

Ídi v drugi vinski hram!

Krojač.

Jaz gospod črez sé sem sam.

Črevljár.

Ti gospod si slabe cene,
vedno v krčmi le tičeš.

Krojač.

Kaj pa tebe semkaj žene,
menda piti me učiš?

Črevljár.

Trezen sem možak črevljár.

Krojač.

Kaj, pijanec si, slepar!

Črevljár.

(Udari krojača, da odleti cilinder.)

Kar sem zdajle ti prisolil
naj ti bo v pouk lažnik.

Krojač.

(Mu vrne.)

Saj si res me osleparil,
ti goljuf, ti odrtnik.

Črevljár.

Kdaj sem reva, goljufal?

Krojač.

Ko si črevlje zbarantal.

Črevljár.

Narodna si izdajica,
pravega Slovenca stud.

Krojač.

Oj, smolarska ti butica,
veš, da Sokola sem ud.

Črevljár.

Frak in pinja govori.

Krojač.

Da nemčurček si le tí.

Črevljár.

Zopet skočil bodem váte,
če mi molčal koj ne boš.

Krojač.

Dal na črevlje si podplate
iz papirja, figa mož!

Črevljár.

Si jih plačal strela, grom!

Krojač.

Saj jih tudi ti ne bom.

Črevljár.

Z advoktom bodem tožil,
če ne poravnaš ta dan.

Krojač.

Novo misel si mi sprožil,
tudi ti si mi dolžan.

Črevljár.

Od kedaj, pijan bedak?

Krojač.

Stric, ko delal sem ti frak.

Črevljár.

Dragi, slab sem že s spominom,
bodi brate moj, Miklav!

Krojač.

Poravnajva vse to z vinom,
bodeš li za liter dal?

Črevljár.

Rad za dva, za tri, za pet.

Krojač.

Da vesela bova spet.

Črevljár.

Torej v roke si seziva,
objemíva se srčno. (Se objameta.)

Krojač.

Za ljudi potreba živa
sva oba, pač vsi vedo.

Črevljár.

Zdaj pa, dragi bratec, pij!

Krojač.

Zdrav, in Bog naj te živi!

Oba:

Vince naju je ogrelo,
kar slabost okužila,
daleč proč bo odhitelo,
ljubav naju družila;
naj izgine vsak prepír,
naj zasiže rajski mir!

Konec.

Liberal.

Gospoda, le pogledjte me,
da vsak me bo poznal,
od nog in pa do vrh glavé
junak sem liberal!
Liberalen ves je moj obraz,
liberalen vsak moj las;
liberalna so usta,
liberalen je nos,
da rečem objednem:
liberalen sem kos.

Še suknjo liberalno imam,
ki vetra se boji,
telovnik liberalnih kram
gorkoto proč podi.
Oj glejte, liberalnih hlač,
boji se jih krojač.
Liberalni so črevlji,
liberalen klobuk,
vsa moja obleka
liberalen prismuk.

Me prime liberalen glad,
je žep kot poper suh,
liberalno v shrambo smuknem rad
je dober nos, posluh;
povabim k sebi par klobas
iz dima, smuk za vas!
Vse dere za mano
in »dela kraval«,
a jaz odgovarjam:
»To je liberal!«

A druge ptice še poznam,
 so zreli za vešal,
 ljudi odirat' ni jih sram,
 jim vse je liberal.
 Deset, petnajst in več od sto
 obresti ti vzemó.
 To delo »pošteno«,
 je čisti kristal,
 kajneđa preljubi,
 to je liberal!

Ko nekdam sem učenec bil
 je vladala strogost,
 gorje, da smodko bi kadil,
 neizučén, neprost;
 zdaj po tobaku ti diši
 še mlečen med zobmi.
 Če jetiko v pljuča
 si bode pogнал,
 naj tebe ne briga,
 je vse liberal.

Krčmar si kupi vina sod,
 ga moško dene v hram,
 rekoč: »Zdaj jaz sem tvoj gospod,
 zato moči ti dam«.
 In zrasteta že soda dva
 vodé in špirita.
 Za robo naravno
 vse bode prodal,
 a vest potolažil:
 »To je liberal«.

Liberalni tuji so možje
 desnice raznih bank,
 liberalno záse res skrbé;
 ko se izkaže zmank,
 svinčenka, pa smodnika puh,
 jih pošlje kjer ni muh.
 Za vselej izgine

liberalni slepar,
in žalost priroma,
izgine denar.

Gre deklica v Gorico, v Trst,
navadi se: »Si, si!«
Jo zmoti liberalni prst,
in rožica — zveni.
Glej liberalna se »gospa«
po šupu že pelja. —
Za njo pa navadno
še piše špital:
»Ti občina, plačaj«,
to je liberal!

Slovenci, komu služili
bi vi, velim nocoj,
se bode te pridružili
med liberalni roj.
Liberalen biti je lepo,
le vprašam: »Kdaj? Kako?«
Če bode te taki,
kot jaz, vaš glumač,
ne bode nazadnje
ne »kikel«, ne hlač!

Mizar.

Sem priden mizarček, vsaj vsak me pozna,
da praznim kozarček najrajše do dna,
jaz oblati, rezati, lepiti znam,
mizarski res mojster edini sem sam.
Mi hitro gre obelček moj izpod rok,
vse grče pobere, ko gre na poskok,
z veseljem zapojem, zažvižgam si vmés,
v trenutku je gladek ves grčavi les.
A druge še grče na svetu poznam,
jih oblati, gladiti res me je sram.

Mladeniči naši so nekdam bilí
pobožni, pošteni, vojaki močni,
skrbeli vsi vneti za svojo so čast,
jim bila je pesem domača vsa slast.
Nekteri mladiči, brez mišjih še dlak
prevračajo karte, kadijo tobak,
pri vinu razsajajo cele noči,
sramotno se koljejo, brez vse vesti.
Ah, taka mladina je grčava stvar,
oboblati moral bi mnogo mizar.

Dokler so nosili slovenski možjé
še irhaste hlače, »mezlan« pa žené,
dekleta — domače platneno blagó,
denar so, imeli, srebro in zlató.
Zdaj v judovske cunje zavít je ves svet,
hlač strgaš na leto lahko po deset,
res barve so lepe, če pride pa dež —
brž skrij se v zapeček, na cesto ne smeš;
blago to požira deželi denar,
kako bi potreben bil tukaj mizar!

Je sosed sosedu par kronic dolžan ,
ga prosi: »Potrpi še malo!« solzán.
Nestrpnež ne čaka, čeprav bi lahkó
in gre k advokatu, napravi tožbó.
Prijazno se kmetu smehlja advokat,
saj kmalu prislužil za zlatom bo zlat. —
Res boben zapoje, proda vse pod nič,
oba sta zgubila, le doktor je tič.
To grča je trda in draga, ratar,
ah, da bi že jaz jo odpravil mizar!

Slovenki se liže nekteri dijak,
ko v višjih je šolah, če je siromak,
prisega: »S Slovenko bom šel pred oltar
in tujke poročil ne bodem nikdár.«
Postane pa doktor, visoki gospod,
pozabi Slovenko, pozabi svoj rod;
bogata že tujka se z njim veseli,
poštena Slovenka pa sama sedi.
Gospoda, ni grča brezsrčna to mar?
Pač silno potreben bi tu bil mizar.

Je ženin Matiče poklican v vojskó
vsa žalostna Špelka poda mu rokó,
mu šopek pripenja, se bitko solzi:
»Le tebi res zvesta vse žive bom dni.«
A pride pa plesnivi starec »zlatar«,
»Kaj meni Matiček, ta ima denar!«
in vzame starino brez čutja, srca,
»Klobuk mi bo kupil, jaz bodem gospa«,
Ah, taka ljubezen pač grčav je dar,
za tako zvestobo ne mara mizar!

Se frakarček usti, da je narodnjak
in z dušo, s telesom Slovenec gorak,
za narod igra on, já, pije, kriči,
vse misli: »Slovenca pač boljšega ni.«
A pride ga prosit za narodni dar,
on »nima drobiža« nikoli nikdar,
Slovenska tu Straža, tam Ciril - Metod

vprašujeta: »Kje je naródni gospod?«
 Predragi, ta grčavi naš narodnjak,
 obmejnim Slovencem bo zidal dom v zrak.

Slovenci, zravnajmo vse grče trdé,
 živimo v ljubezni kot bratje, sestre,
 vse tuje pustimo, kar dela prepír,
 kraljujta med nami prijaznost in mir.
 Cenimo domače, pošteno blagó,
 umetnost, obrt in pa tudi — ženó.
 In zopet nastopil vesel bode čas,
 ko bo blagostanje in sreča pri nas;
 in blagoslov pošlje nebes Gospodar,
 vi bodeite srečni, jaz srečen mizar!

Župan.

Je čudno res današnji dan,
ko hoče biti vsak župan,
naj bode oče, striček, brat,
županski vsak je kandidat;
med ta šaljivi roj in ples
sprejmite tudi mene vmes;
zakaj, res vzrok mi je neznan,
bi tudi jaz ne bil župan!

Mešetarjev jaz ne poznam,
zato ponudim se vam sam,
poglejte, božji me ljudje,
od nog in pa do vrh glave!
Od fare fant, ne mož, pardon,
na glavi nosim trd kanon;
telovnik svilnat, frak krasan,
zakaj bi jaz ne bil župan!

Postava moja, ta velja,
zares ni takega moža,
da bi imel kot jaz talent,
možgani tehtajo nad cent.
Če pridem na županski tron,
bom moder bolj kot Solomon,
po celem svetu slavnoznani,
zakaj bi jaz ne bil župan!

Krčmarji, če bom jaz župan,
prestopil bom na vašo stran,
slab cviček, geruš, petijot
bo točil lahko vsaki kot.
Za vsak škandal, za vsak pretep,
za ravs in kavs bom gluhi in slepi,
nihče ne bode kaznovan,
zakaj bi jaz ne bil župan!

Če bodeš volil me, krojač,
 izvršil bodeš sto mi hlač,
 črevljaj, če bodeš dal mi glas,
 boš delal črevlje za vso vas;
 le poj veselja, obrtnik,
 župan imel bom mnogo flik,
 nikomur nič ne bom dolžan,
 zakaj bi jaz ne bil župan!

Prijatelji, če bom župan
 plesáli bomo dan na dan,
 kjer boste pekli raco, gos,
 bom z vami jaz, z menoj moj nos.
 Prepeval z vami bom na glas,
 da tresla se bo cela vas,
 donél moj glas bo v hrib in plan,
 zakaj bi jaz ne bil župan!

Zato ker ímam rad ljudi,
 bom skrbel, da se rod množi,
 gospod, lenuh in postopač,
 smel se oženit' bo berač.
 Mladike razne avšaste
 v zakonski jarem spravim vse,
 če ne drugač, oblast imam,
 pa jih poročil bodem sam.

Še moram razodeti vam
 učenih več jezikov znam,
 kan dajč o heren bisensbos
 di velt ist kugelrund und gros,
 taljansko znam la la kva kva
 sera un bono podestá,
 mi kendeš baraton je znan,
 zakaj bi jaz ne bil župan!

Ljudje, če bodem jaz župan,
 nihčé ne bode več bolan,
 kokošjih polno bode jajc,
 pod vsakim grmom bode zajc,
 bo mnogo ohcet in zabav,

a vedno več — telečjih glav . . .
bom ljubil vince, kos mastan,
zakaj bi jaz ne bil župan!

Dokazal torej sem dovolj,
da jaz župan bi bil najbolj,
zanašam se na vaš razum,
volilci moji, le pogum!
Če bode me vrgli v koš,
cenili me kot počen groš,
tedaj bom vzdihnil ves solzan:
»Zakaj bi jaz ne bil župan!«

Je konec šale, — naj povem
resnico vam, če le jo smem;
naj bo prihodnji vaš župan
Slovenec, veren Avstrijan,
da ves za blagor vaš bo vnet,
pogumen mož, ne strahopet,
Bogu in domu srčnovdan,
letá bo pravi vaš župan!

Narobe svet.

Ko okoli se oziram,
v glavi se mi zavrti,
svet je zmešan, ne pretiram,
kmalu pamet vso zgubi.
Vse naprej brez uma dirja,
kaži spev moderni cvet,
tudi če me kdo ozmerja,
saj je vse narobe svet.

Komaj deček ti odrase,
mleko se ga še drži,
staršev že prezira gláse,
nepokoren se reži.
Leskovo pereče olje
oče poizkusi spet,
to zdravilo bo najbolje,
sicer bo narobe svet.

Kmetsko dekle, glejte gosko
kodrati si zna lase,
nosi »nobel« se, gosposko,
rada še »špancirat« gre.
Mati slepa — dela, prosi,
pere, žehta — starih let,
lena hčerka solnčnik nosi,
to je pač narobe svet!

Brat rdečkar se košati:
»Delal bom le osem ur«.
Kam naj drugi čas potrati,
to bo vedel sam Merkur;
ako ga potipaš smelo:
»Koliko pa dela kmet?«
To ga strašno bo segrelo,
rekel bo: »Narobe svet!«

Zvon v nedeljo v cerkev vabi
 miloglasno ti doni,
 marsikdo na to pozabi,
 v postelji počiva, spi.
 Za gledišče, veselico
 in za ples je ves ogret;
 oj povejte mi resnico,
 ni li to narobe svet?

Pred zrcalom, glej, gospico,
 sladko se drži na smeh,
 v sobi prede pajk tančico,
 prah, smeti leže po tleh.
 Kaj »gebildet« gospodični
 mar je blatni kabinet,
 ogleduje kras si lični — — —
 to je pač narobe svet!

Lahkega, glej, pomagačka,
 dela v praznik ti ves dan,
 v ponedeljek ima »mačka«,
 v krčmah guglje se zaspan;
 rad kartá, ima besedo,
 slednjič pride še »v lebet«;
 »suh« poda se k delu v sredo —
 ni li to narobe svet?

Goni glej, gospod konjička,
 spredaj, tam na kozlu, hé!
 Kočijaž pa zadaj čička,
 križem ti drži roke.
 Ljudstvo zadnjega pozdravlja,
 saj sedi kot meh napet — — —
 Ko spozna ga, pa pristavlja:
 To je pač narobe svet!«

Tam z očali, primaruha!
 dama v časnike škili,
 v kuhinji možiček kuha,
 da postreže »milostni«;
 komaj jo nasiti s kavo,

po meso ga pošlje spet;
 ona drugo ima zabavo —
 ni li to narobe svet?

Lahko bi se dalje pelo
 kakā moda zdaj velja,
 ženstvo nam bo v zrak zletelo,
 perutnice že ima;
 to pa briga mene malo,
 že pobiram tu »cempet«,
 saj občinstvo je spoznalo,
 da je res narobe svet!

Piskrovezec.

Piskrovezec sem pošteni,
dolgi in prtenih hlač,
zvesto srce bije v meni,
vse Slovence ljubim pač.
Lonce dajte vezat,
prosim in velim,
čvrsto v žep posezat,
da se vzradostim.
Ni čvrstejšega vezarja,
kot sem Janko jaz Slovak,
iz črepinj vam še ustvarja
moja roka lonec jak.

Prišel sem iz daljnih krajev,
znan kot dober sem denar,
vežem lonce do okrajev,
res ponosen sem vezar.
Kar mi daste v roko
zvežem pretrdnó,
če ima razpoko,
v kose ne bo šlo.
Čvrsto se povsod oglašam,
brate vaš sem, vaš rojak,
s svojim delom se ponašam,
puham smodke in tobak.

Mož, če žena ti klepeče,
ljubega ne da miru,
hitro k meni iz nesreče,
saj imam dovolj »dratu«.
Zopet vaju zvežem
z žuljevo roko,
vendar ne prisežem,

da držalo bö.

Vez ljubezni je močnejša
kot debel, železen drat,
bodita le pametnejša,
vse bo bolje sestra, brat!

Iridentarske Lahone
z močnim dratom zvezal bom,
jest jih pošljem makarone
tja v preblažen »bombendom«,
v sladko Iridento,
kjer salame, sir
naj jedo s polento,
nam pa dajo mir.
Z dratom jim bom pot zgradil,
ko od nas odidejo,
z ajdovco jih bom pokadil,
da nazaj ne pridejo.

Vse Tevtončke ljubeznive,
ki jim Avstrija ni všeč,
v kletko bom zaprl žive,
v rajh poslal jih bom za peč.
Tam naj le kričijo
slavno vaht am rajn,
Bismarka slavijo,
čisti dajčer vajn,
vživajo naj krofe, cmoke,
apetit želim jim fajn,
svoje vpišejo otroke
vse naj v nemški šulferajn.

Marsiktero dekle mlado
v mé upira zdaj oči,
zvezano bi bilo rado,
kaj, ko ni zato moči.
Ker pa vas spoštujem
moje ljubice,
nujno vam svetujem,
da ste pametne,
vedno pridne in poštene

sredi cvetja vaših rož,
in Slovenke preiskrene,
ne bo manjkalo vam mož.

Zadnjič v slogo rad bi zvezal
drage vas Slovence vse,
da sovrag ne bo nas drezal,
lastil naše zemlje se.

Bodimo edini
bratje, kar nas je,
verni Slave sini,
stebri Avstrije;
vedno krepko vkup držimo,
kot močan železen lonec,
se v ljubezni povežimo —
zdaj je moje pesmi konec. —

Dimnikar.

Poglejte me, dimnikar jaz sem pošten,
enak mi gotovo ni tukaj noben,
po dimnikih letam neustrašen, neplah,
pa saje ometam, otrokom sem strah.
Metlico, strguljo znam sukat krepkó,
v najvišji vam dimnik priplezam lalinó,
oziram se, kje je kaj dima in saj,
potrebnih strgulje in metle — zakaj?

Zagledam fantiča, iz mestnih je šol,
on šeta, kot bi imel v hrbtu trd kol,
s cigaro, očali in črevlji na špic,
vprašuje vse: »Kdo je visoki ta škric?«
Ponosno on viha par mišjih si dlak,
prav malo mu manjka, da pade ne vznak —,
gospoda, kajné, to je dimasti meh,
ostrgat ga malo, ne bilo bi greh.

Premnog vesel bratec je dom svoj prodal,
ker preveč je karte in puško poznal,
jo vdari v Brazilijo, misli: »He, he,
pečena tam piščeta v usta lete!«
A srečnega šteti se sme postopač,
če vrne sestradan se, kmalu brez hlač,
spozna pač prepozno, družinica z njim,
da sreča braziljska je bila le dim.

Tam v sobi sedi na denarju skopuh,
do prošenj sobratov je mutast in gluh,
na tisoče v raznem papirju ima,
ki stisnili revnim so mnogo solzá;
se kamnato srce najbolj veseli,
ko boben zapoje, da brat se solzi. —
Gospoda, ni vredna pijavka ta mar,
da dobro očedil bi jaz jo strgar?

Pri štetju velikih in malih ljudi,
zakaj je več Nemcev slovenske krvi,
broj Italijanov na ač in na ič,
ki »ši, šinjo«, znajo, pa drugega nič?
Pri moških je službica mastna uzrok,
da mož preznačajen napravil je skok,
pri ženskah »erkläre mir Graf Oriendur,
die höhere Bildung, die hohe Frisur«.

Slovincem res sreča nasproti miglja,
vsa naša dežela je polna srebra,
in Kranjec vsak mahoma bil bi bogat,
a žilo srebrno zakriva nam škrat.
Kar z mojo strguljo bi škrate napal,
da rudo srebrno na svit mi bo dal;
a stvar je težavna, po dimu diši,
ker škrate pregloboko pod zemljo leži.

Gospe, gospodične zdaj z modo novó
prerade posnemajo dimasto zló,
se stiskajo, v glavico sili jim kri
in tožijo vedno »me notri boli«;
s klobučki njih reže se lahko megla,
možgani občutijo mnogo gorjá — — —
še sabljice manjka, pa so kanonir,
pred njimi bi bežal sam dimast hudir.

Dekleta so bila kdaj v srečo nam res,
so delala pridno, prepevala vmes;
zdaj rokica nežna se truda boji,
kot žlahtna gospica le v sobi čepi,
in heklja in kleklja, ko vjame moža,
poštenih mu skuhati žgancev ne zna,
nad sajasto ženko vbog mož se jezi,
ker vsako jedilo po dimu diši.

Povedal še več bi od dima in saj,
pa naj bo zadosti nocoj, za sedaj!
Kdor dimast se čuti, očisti naj se
brez moje strgulje, brez moje metlé.

Naj mili Sloveniji vsak bode vdan,
ki v kroni avstrijski je biser krasán.
Oj, živi Slovenija, svetli Vladar
in slavna gospoda in jaz vaš strgár!

Smolar.

No, zdaj sem pa tu, pred špelikambro! Kmalu pride mož z biričevim pogledom in velikim ključem, da me zaklene v »pržon« ali ječo ali, če hočete — v keho. Pa ne mislite, da imate pred seboj kakega ubijalca. Ne, pravzaprav sem popolnoma nedolžen! Orožnik me je pricefral sem pač iz golega človekoljubja. Nekemu škricu — rekel mi je postopač — sem cilinder potipal vrh glave, da mu je ušel črez ušesa. To je bilo vse! Kaj sem jaz kriv, da je imel koščeni možiček na učenih možganih tako slab čeber? Klobučarja naj bi tožil! — Nekako tako sem se zagovarjal tudi pred sodnikom. A, če ima človek smolo, je že vnaprej vse izgubljeno. Sodnik je bolj verjel škricu, zato me je obsodil na tri dni ričeta. Da bi bile vsaj kože v njem! Sicer pa je imel škric prav: postopač sem res, ker moram stopati in nimam konj, da bi me vozili. Delam pa tudi! Rakom žvižgam, žabam godem, travo poslušam, kako raste, in pa smolo prodajam. Da, da, na svetu smo različni ljudje, a živeti moramo vsi, prav vsi. Pohane metle in pečene zagozde pa tudi ne more človek prebavljati vsak dan. Predno grem v žalostno kolibo št. 1, naj vam torej zapojem pesem svojega življenja:

Se čudno mi na svetu zdi,
se smola vedno me drži,
večer nastopi bajnolep,
pa sežem hitro v drugi žep.
Pa glej, žandar me koj ima
in pred sodnika me cefra;
povejte mi, li nisem mar
pošten, nedolžen jaz smolar?

Tja v krčmo žejo grem gasit,
želodec lačen tolažit — — —
Krčmar se dere in rohni,
ker v mojih žepih novcev ni;
mi vzame suknjo in klobuk

potisne me pri vratih — smuk!
 Povejte mi, li nisem mar
 pošten, nedolžen jaz smolar?

H gospodom pohitim igrat,
 seveda jih želim obrat,
 pogrešek dobro skriti znam,
 saj, če le morem, goljufam.
 Nazadnje me le kdo dobi,
 za uho dá mi dve, dá tri,
 kriče: »Le proč, le proč slepar!«
 en hip — na cesti sem smolar.

Pa, kaj bi žalil se zato,
 povsod prodajajo smoló;
 drži se fantov in deklet,
 z njo trži danes celi svet.
 Drži se smola vseh držav,
 drži se višjih, nižjih glav,
 zato pač malo mi je mar,
 če tudi z njimi sem smolar.

Se v zakonu lepo živi,
 če z ženko pride mirna kri,
 je srček blag, veselih lic,
 ni bati se zakonskih vic.
 Kjer jemlje mož pa bič v roke
 in žena moževe lase, —
 povem vam, tak zakonski par
 prežalosten je res smolar.

Na Kranjskem fletno bi biló,
 če bi ne tržili s smoló,
 ljubili bratovsko bi se,
 družili svatovsko bi se.
 Fagine naj prepira zmaj,
 dežela naša spet bo raj,
 miru, veselja, sreče žar,
 potem vesel bom jaz smolár.

Knajpov kuplet.

Današnji dan je čudno res,
da celi svet boleha,
vse polno kurjih je očes,
vse toži, kašlja, kreha.
Med krehovci i jaz sem sam,
a vendar za zdravilo znam,
po katerem bol poneha.

Pred cerkvijo, glej, trop ljudi
tobak kadi in žveči,
zijala pase, kdo so ti?
Kristjani »pregoreči«! —
Hajd, občina z brizgalnico,
operi gorko množico,
zdravilo se posreči.

Bolan na umu ponočnjak
kot črni vran se dēre,
kako ozdravil bi se tak?
Naj voda ga opere.
Le hitro vzemi vode škaf
in pljuskni vanj in koj bo »paf«,
šel spat bo brez zamere.

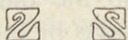
Če te bo »lasobol« mučil,
ker si kozarce praznil,
imaš v glavici »ringelšpil«,
glej, da se boš sprijaznil
s prijetno staro ljubico,
vode kristalno kupico
spij, kaj se boš bojaznil!

Če kdaj prefrigan gospodič
se, deklica, ti sili,
priduša se ti zviti ptič;
»Te ljubim, se usmili«.
Oblij s kozarčkom ga vode,
na mah se mu shladi srce,
za tabo več ne škili.

Nesrečen pač si mi krčmar,
če se stepo pri tebi,
pokličí vodo le, vsekdar
zdravilo je v potrebi.
Med ravs in kavs, in krič in krač
zaženi vode cel brentač,
takoј bo vse vsaksebi.

Razumna mati, če ti hči
ljubivka je frizure,
lase ti zvija, se »učí«
pred »špegлом« cele ure,
zajemi vode skledico,
poškropi »nobel« gospico,
ne boj se jezne pure.

Z vodo sprijazni naj se vsak,
zdravilne je koristi;
umazan vedno je bedak,
kdor se z vodó ne čisti.
Poznam moža, pijanca, šment,
bolan postal je, abstinent
zdaj zdrav je — jaz sem tisti!

Kavarica.

Sem vesela kavarica,
 ljubim res nad vse kofe,
 mi najljubša je sladčica;
 kje živi brez nje dekle?
 Kdor mi jo sovraži,
 pač nič vreden ni,
 kava živce blaži,
 srček veseli.
 Kava ljuba, sladka kava,
 ljubeznjiva kavica,
 glasno ti zakličem: »Slava,
 ti si moja ljubica!«

Kadar mi je nekam slabo,
 koj pristavim lonček ga,
 ko zavre in gre v porabo,
 že bolezen mine vsa.
 Srce več ne vzdihla,
 kašelj jenja koj,
 nos pošteno kiha,
 mine nepokoj;
 umirí me in ozdravi,
 kava lepo lice dá,
 mnogokrat prepír ustavi,
 čeprav moštvo godrnja.

Ko obiščejo me dame,
 kaj brez kave bi bilo!
 Trdijo nevedne štrame,
 da žive brez nje lahko.
 Zemljice, rogljički
 s sladko kavico,
 vedite, možički,

to za nas je, to!
 Vse jezičke nam odveže,
 kakor malenčki teko,
 pač najbolje nam postreže,
 kdor prinese kavico.

Slab je mož, če ne privošči
 ženki kavne čašice,
 v krčmi on pač več potroši,
 srka sladko vinčice.
 Kadar se napije
 komaj da stoji,
 kam mu pot zavije?
 H kavi pribeži!
 Razjasni mu ona glavo,
 z opice stori moža,
 torej ženki dobro kavo
 le privošči iz srca!

Konečno svetujem, strički,
 da pustite v miru nas,
 ne peko naj vas rogljički,
 nam v korist in kratek čas.
 Vsekdar dovolite
 piti kavico,
 ker sicer dobite
 bolno glavico.
 Kdor sovrag je dobri kavi,
 naj je doktor, nič ne ve,
 če drugače kdo izjavi,
 vse mu skočimo v lasé!

Sem vesela kavarica,
 ljubim res nad vse kofe,
 mi najljubša je sladčica;
 kje živi brez nje dekle?
 Kdor mi jo sovraži
 pač nič vreden ni,
 kava živce blaži,
 srček veseli.

Kava ljuba, sladka kava,
ljubeznjiva kavica,
glasno ti zakličem: »Slava,
ti si moja ljubica!«

Vipavska novoletnica.

Zopet novo leto
trka nam na vrata,
z njim naj Vam, Vipavci,
dojde doba zlata.

Da bi ne zadela
toča Vas in moča,
da bi mir imela
vsaka Vaša koča.

Voščim mnogo vina
in sena na cente,
sadja in sočivja,
v kotlih pa polente.

Jerhaste naj hlače
spet dobe veljavo,
»kanafos« in platno,
vrni se v Vipavo!

Kmetiškim dekletom
starih šeg in krasov,
da bi ne hodila
modno, brez predpasov.

Vam, gospe predrage,
miljene gospice,
da klobuk Vam čudni
ne kazi glavice.

Vdovci, vdove, vdajte
voljno se v usodo,
nikdar ne hodite,
bližnjemu kaj v škodo.

Nočno razgrajanje,
divje, javne plese,
burja naj tja v gozde
indijske odnese.

Da ne bi kovali
iz komarja slonov,
nikdar in nikoli
polnili »pržonov«.

Mine naj, izgine
sleparija, zmota,
da ne bomo pili
nikdar petijota.

Da bi reko našo
vendar uredili,
da za vsakim dežkom
bi se ne topili.

Naj dobi Vipava
že železno cesto,
naj obda jo slava,
naj postane mesto.

Vsem pa naj zasije
mile sreče zarja,
kar Vas je za vero,
kar za dom, cesarja!

BOTRA NERGA.

Botra Nerga.

Burčica v enem dejanju.

OSEBE:

Jože Počasnik, mlinar.

Lenka, mlinarjeva žena.

Dobrikar, nju kume (boter).

IGRALIŠČE:

Soba tik mlina. Oprava kmetiška. —

PRVI PRIZOR.

Lenka. Počasnik.

Lenka: (Govori živo.) Veš kaj, dragi mož, ako hočeva prihodnjo jesen zopet jesti klobase, morava . . .

Počasnik: Kaj morava?

Lenka: I, nu kaj, kupiti morava prašička!

Počasnik: To lahko rečeš, a odkod denar?

Lenka: No, denar! Pri tebi ga zaman iščem, saj ga nikoli nimaš!

Počasnik: Kaj? Ali me zopet pikaš! Kdo drugi pa skrbi za te in za vse potrebe, če ne jaz!?

Lenka: Ti skrbiš? Pojdi no! Uro za uro čepiš pri svojih kolesih v mlinu, za drugo se ne brigaš!

Počasnik: Pri kolesih v mlinu? Lenka, Lenka, ne pregreši se in ne nergaj! Ako bi ne bilo v mlinu koles, bi ne imeli ne žgancev, ne kruha. Mučim se noč in dan, da živimo.

Lenka: In pa da prav pridno spiš in drnohaš za kamni, to je muka, kajneda!

Počasnik: Molči klepetulja, sicer me zgrabi jeza! Kdo vzdržuje vso hišo, ti ali jaz?

Lenka: Jaz! Ti držiš po koncu ogal, pa še tega slabo, jaz pa (Se trka po prsih.) vzdržujem tri ógle!

Počasnik: Z jezikom!

Lenka: Sram te bodi! Menila sem, da me bolj spoštuješ, a sedaj vidim . . .

Počasnik: Kaj vidiš? Mar meniš, da te bom zato, ker me vedno in vedno pikaš, božikal in nosil na ramah!

Lenka: (Hudomušno.) No, zato si pa res pripraven. Ha, ha, ha! Le hrani svoje roke vrečam v mlinu. (Klepetec poje.) Pa čuj, klepetec je prazen, ali ne boš šel zasut!

Počasnik: (Se zgane, odhiti, pri vratih se obrne.) Da, klepetec vražji, prav vredna si, da bi te zasul!

DRUGI PRIZOR.

Lenka sama.

Lenka: No, še tega manjka, da bi nas ženske žive zasipali! To so vam čudni ti moški! V gostilni sedeti, piti liter za litrom, tega ni škoda, zato je vedno dovolj denarja! Za dom pa je preveč vsak vinar. Ako si hočem kupiti novo krilo ali lep robec za na glavo, godrnja; če si umerim nove črevlje, kriči, da zapravljam. Pred kratkem sem prosila, naj me pelje na veselico. Joj, to je treskalo in grmelo! Bilo me je groza in nikoli več mi ne omenim kaj enakega. — Pa da bi se dal pregovoriti in mi kupil pujska! Saj klobase še rajši vživa kot jaz! Malo trdo sem ga res prijela, a ko se povrne, hočem biti bolj prijazna. Ej, ženske smo zvite; zvijamo in zvijamo, da slednjič le naša obvelja! Že gre!

TRETJI PRIZOR.

Lenka. Počasnik vstopi.

Lenka: (Prijazno.) Dragi moj mož, ne bodi hud name!

Počasnik: Saj si sama kriva!

Lenka: Vem da sem prenagla. Ne bodi jezen, nisem mislila hudo, saj veš, da sem . . .

Počasnik: Botra Nerga!

Lenka: To ravno ne, vendar sem hitre jeze, kakor sploh ženske.

Počasnik: Žal, da je tako!

Lenka: Ne jezi se torej, moj dragi možiček, in poslušaj!

Počasnik: Govori, toda pametno!

Lenka: Glej, ljubi mož! Meni je že davno znano, da ti rad vživaš mesnino in klobase.

Počasnik: Menim, da se jih tudi ti ne braniš!

Lenka: Gotovo ne! Pa poslušaj! Brez prašička ne bode ne svinjine in ne klobas.

Počasnik: Draga ženica, to tudi jaz vem. Pa zakaj zopet nergaš, kaj pa hočeš od mene?

Lenka: I kaj, kupiti moraš prašička! Bodeš videl, kako ga bodem rečila; okrogel bo kakor sošček.

Počasnik: Dobro, če bi le imel kaj pod palcem.

Lenka: Tedaj res nimaš nobenega cvenka?

Počasnik: Niti bora ne! Zadnje vinarje sem dal za tobak.

Lenka: Žalostno, a pomagati si morava!

Počasnik: Rad bi vedel kako!

Lenka: Ti moraš takoj h gospodu botru, je bogat trgovec in ima dovolj denarja; prosiš ga na posodo.

Počasnik: Denarja ima dovolj, a posodi ga ne! Pa tudi prosit ga ne grem, rajši nikdar ne pokusim klobas.

Lenka: Saj sem vedela, da ne bo nič s teboj! Mečkon si in ostaneš!

Počasnik: Čemu zbadaš in nergaš, poizkusi sama!

Lenka: (Jezno.) Saj tudi pojdem, strahopetec, in videl bodeš, da dobim desetak.

Počasnik: Ki ga nikdar ne vrneš!

Lenka: Kdo to pravi! (Klepetec se oglasi.) Čuj, oglašja se drugi klepetec! Teci zasut!

Počasnik: Grem! (Proti občinstvu.) Tudi tebi se obrača, dobro imaš namazanega! (Lenki.) Bom videl, kaj odpraviš! (Odteče.)

ČETRTE PRIZOR.

Lenka sama.

Lenka: (Za Počasnikom.) Več gotovo kot ti, polenta polentasta! — Jaz da bi ne odpravila ničesar, ki imam tako namazan jeziček, da dere kot novo izklesan kamen; zbada, pika, rani in omeči tudi najbolj trdo srce. — Pri vsaki drugi besedi bom pristavila: »boter«, »boterček«, ter ga tako spominjala nekake dolžnosti. Takoj moram k njemu! A preden odidem, naj se pogledam še malo v zrcalo. (Se ogleduje.) Glejte si no, ne bi

si mislila, da sem še tako lepa! Devet let omožena, pa še danes vsa dekleta v koš! — (Pri oknu.) Jejheta! Kaj vidim! Gospod boterček prihaja k nam. Dobro, ne bo treba delati pota. Kar tukaj ga bom prosila. — Pogum, Lenka! Botra Nerga ti pravi, glej, da kaj prinergaš!

PETI PRIZOR.

Lenka. Dobrikar.

Lenka: (Hiti k vratom, se prikloni Dobrikarju, mu seže v roke ter govori v eni sapi.) Bog vas sprejmi, gospod boterček! Dober dan, gospod boter! Ali ste zdravi, boter? Me veseli boter!

Dobrikar: (Za sé.) Kaj treba toliko botrov! (Lenki.) Bog daj!

Lenka: Bog daj, boterček, Bog daj! Kako je kaj pri vas, boterček? Kupčija gre izvrstno, kajne, boterček?

Dobrikar: Tako, tako!

Lenka: (Mu ponudi stol.) Tako, gospod boterček, prosim, sedite! Saj vem, da ste trudni. Na tale stolček, boterček!

Dobrikar: Hvala, hvala! Prišel sem...

Lenka: O vem, vem, boterček! Kupčija vzame mnogo časa; zdaj naročati blagó, zdaj računati, tehtati, meriti, prodajati — — —.

Dobrikar: (Za sé.) No, tej pa ne pravijo zaman botra Nerga. (Glasno.) Prosim, dovolite, da — — —

Lenka: Nič prosim, nič, boterček!

Dobrikar: Tako!

Lenka: Kakor ukažete, gospod boterček. Ali se vam ljubi prigrizniti? Kruhek je izvrsten, boterček, malo prej sem ga spekla! (Prinese kruha.)

Dobrikar. Ne, ne, zahvalim, sem že — — —.

Lenka: Nič hvale, nič, boterček! Kar po domače si postrežite, boterček!

Dobrikar: (Za sé.) To je grozno! (Glasno.) Ne morem, sem že zajutrkoval!

Lenka: Nič ne de boter, bolje je dvakrat kakor enkrat! (Odreže kos.) Pokusite vsaj ta le košček! Ej, znam ga prenesti, vsi peki naj se skrijejo pred menojo!

Dobrikar: (Pokusi.) Kruh je res dober, ali — — —.

Lenka: Aha! Vi bi radi še malo pomočili grlo, gospod boter!

Dobrikar: Prosim vas, nikari — — —.

Lenka: Tudi v tem lahko pomagam.

Dobrikar: Kaj vendar mislite!

Lenka: Nič, nič! Naš čepek še ni prazen! Bodete videli, gospod boterček, kako kapljico vam donesem, kakor pikolit je!

Dobrikar: Dajte si vendar dopovedati!

Lenka: Precej bodem tukaj! (Vzame steklenico in gre hitro proti vratom. Počasnik naglo vstopi — Lenki na nogo.)

ŠESTI PRIZOR.

Dobrikar. Lenka. Počasnik.

Lenka: (Spusti steklenico. Kriči.) O joj! Moja noga, moja noga!

Dobrikar: Kaj se je zgodilo mlinar, kaj ste naredili ženi?

Lenka: O jej, o jej!

Počasnik: Na nogo sem ji malo stopil, pa tako kriči.

Lenka: Oh, moje kurje oko! Moja noga je vsa strta! (Počasniku.) Oj, ti štor!

Počasnik: Ne verujte boter, ni tako hudo!

Lenka: Ti nerodnež, ti butec, ti slon!

Dobrikar: Lep poklon!

Počasnik: Veš kaj, sedaj pa le tiho! Boga hvali, da sem Počasnik, sicer bi orala drugače!

Lenka: Jaz tebi tiho! Ti sirovež neotesan!

Počasnik: Mene bo jeza zlomila!

Lenka: O, zakaj sem to pokoro vzela za moža!

Počasnik: Jaz pokora, ti škrapetelj babji!

Dobrikar: Potolažita se, umirita se, saj bo kmalu bolje.

Lenka: Bolje? Oh, nikoli! Moj ljubi boterček, ko bi vi vedeli, kakšen je ta grešnik!

Počasnik: Oh, gospod kompare, ko bi vi vedeli, kakšna je ta copernica!

Lenka: (Srdito.) Jaz copernica! V lase ti skočim!

Počasnik: A jaz te namažem z omelom!

Dobrikar: Prosim vaju, bodita mirna!

Lenka: Kako naj bom mirna, ko imam tako zapravljivega moža. Niti toliko ne prisluži, da bi kupil prašička!

Počasnik: Varčevala bi, pa bi ga imela že zdavna v hlevu!

Lenka: Jaz sem varčna in — — —.

Počasnik: O Bog se usmili! Ti si — — —

Lenka: No, kaj sem?

Počasnik: Botra Nerga!

Lenka: Ste čuli, dragi boterček!

Dobrikar: Če tako zelo želita živali in nimata denarja, vama prav rad posodim desetak.

Oba: Desetak?

Počasnik: Ali res, dragi boterček?

Dobrikar: Gotovo! (Da desetak.)

Počasnik: Večna vam hvala!

Lenka: Oj zlati boterček, preljubeznjivi boterček, kako ste me razveselili!

Dobrikar: Kaj pa noga in kurje oko?

Lenka: Vse trpljenje je minulo.

Počasnik: Saj te še nikoli ni nič bolelo!

Lenka: Boš molčal!

Počasnik: Desetak vam kmalu vrnem.

Dobrikar: Se ne mudi, lahko poravnava z meljo. Ali je moja turščica gotova?

Počasnik: Še danes jo pripeljem.

Lenka: Jejheta, vi ste predobri, gospod boterček.

Počasnik: Jutri bo pujssek že v hlevu.

Lenka: Krmila ga bom, da bo debel kot polh.

Dobrikar: Že dobro, botra!

Lenka: Ah boterček, na koline vas povabim že sedaj.

Dobrikar: Tako? Pravijo, da ni dobro piti na medvedovo kožo.

Lenka: Kako mislite to? Ali ne ljubite klobas?

Počasnik: (Hitro.) Moja žena jih naredi izvrstne s česnom, hrenom in kislo repo.

Dobrikar: Ne rečem, da mi ne ugajajo, a do njih je še dolga pot.

Počasnik: Do takrat vam desetak že vrnem.

Lenka: Gotovo morate obljubiti, da pridete, gospod boterček!

Dobrikar: Pridem pod pogojem

Počasnik: Da ne bodo klobase prismojene!

Lenka: Zato bom že jaz skrbela!

Dobrikar: Če bom slišal, da živita v lepi slogi, da pridno delata in skrbno varčujeta, potem gotovo pridem.

Lenka: Prav imate boterček, obljubiva vse to!

Počasnik: Če Bog da, bomo takrat vsi prav židane volje in ne bomo pozabili znane pesmice: »Klobase, klobase, klobase ljubimo mi.«

Vsi trije: (Pojo.) Klobase, klobase, klobase ljubimo mi!

Lenka: A jaz povabim poleg boterčka vse občinstvo v gledišču — — —.

Počasnik: Na klobase! (Klepetec se oglasi.)

Lenka: Čuj, klepetec, zopet je prazen!

Dobrikar: Menda bo sedaj burke konec.

Počasnik. Konec ali ne, ti ostaneš vzlic vsemu, stara Botra Nerga!

Zastor pade.

KONEC.

NATAKAR.

Natakar.

Veseloigra v enem dejanju.

OSEBE:

Ivan, natakar.

Andrejče, vojaški odpustnik.

Lukec, brivec.

Dejanje se vrši v gostilniški sobi po okupaciji Bosne in Hercegovine.

PRVI PRIZOR.

Ivan sam.

Ivan: (Natakarsko opravljen hodi po sobi.) To ti je več kot šment, da danes ni nobenega pivca! Res čudno! Na izbero imam vendar izvrstno vinsko kapljico. Imam »vrhpoljca«, »osipo«, »rizlinga«, še celo »zajčjo kri«. V moji zalogi je tro-pinjevček, brinjevček in tudi »grenkega« ne manjka, ker tako zahteva sedanji čas. Še celo pikolit je našel v kleti varno prebivališče. Pravijo, da dobi rdeč nos, kdor pije pikolit. Pa to že ne more biti res! Jaz ga večkrat srknem, pa še nimam rdeče kolerabce. (Proti občinstvu.) Kaj ne, da je nimam? — Dolgčas mi je. Pa kaj bi zdihoval, rajši zapojem. (Poje.)

Sem uren natakar

pa vince imam

presladko na prodaj,

a, pijem ga sam. — (Pogleda pri oknu.)

Aha! Eden jo je že zavil okrog ogla; kmalu bo tukaj!

DRUGI PRIZOR.

Ivan. Andrejče.

Andrejče: (Vstopi s prtljago in potno palico.) Bog daj srečo!

Ivan: Bog daj! O dober dan! Bog te sprejmi Andrejče! Da si vendar še živ. Odkod prihajaš?

Andrejče: Iz Bósne na dopušt.

Ivan: Dobro došel, prijatelj! Sedi, sedi! Pol literčka, kajneda?

Andrejče: I seveda, po stari navadi.

Ivan: Takoj bom tukaj! (Odteče.)

TRETJI PRIZOR.

Andrejče sam.

Andrejče: To ti je poštena slovenska duša, ta natakár. Kdo bi si bil mislil, da bodem še kdaj videl njega in našo lepo dolino. Bog te čuvaj, mila slovenska hčerka!

ČETRTI PRIZOR.

Andrejče. Ivan.

Ivan: Sem že tukaj. (Natoči.) Pij, prijatelj! Bog živi! (Pi-jeta.) Ali ste dobro napokali Turka?

Andrejče: Pokazali smo vsemu svetu, kaj moremo korenjaški Slovenci.

Ivan: To je padalo po širokih turških hlačah, kaj ne?

Andrejče: Ni samo padalo, je tudi pokalo. Odklenkalo je za vselej turškemu gospodarstvu v Bosni.

Ivan: Pa tudi trpinčenju Slovanov. Hvala Bogu! Pij no brate! Oh, na kruh sem pa pozabil popolnoma. Takoj ga prinesem! (Odhití.)

PETI PRIZOR.

Andrejče sam.

Andrejče: Da, junaško smo se borili Slovenci. Pokazali smo Turku, kaj smo mi slovenski fantje. Pogumni smo kakor levi, kadar nas pokliče pod zastavo naš presvetli cesar. Z veseljem prenašamo vse bojne težave za blagor očetnjave. Niso mi pripeli zastonj častnega znamenja. (Pokaže zlat križec na prsih in zapoje.)

Slovenski fantje mi smo mi,
veseli vsi živimo,
če v miru tujec nas pusti,
zla nikdar ne storimo.
A če ugrablja nam posest,
občuti krepko našo pest,
mu ropat ne pustimo! Ne, ne!

PETI PRIZOR.

Andrejče. Ivan.

Ivan: (Med vrati s kruhom.) Živijo Andrejče! Tako je prav, to me veseli! Le pogladi si grlo. (Mu natoči.) Pa saj imaš pravzaprav že dovolj gladko, ker poješ kot slavček. Pij, potem pa še enkrat zapoj, da pomagam tudi jaz! (Pojeta.)

Andrejče: Bog te živi, dragi brate!

Ivan: Vsega, kar bi bilo zate, naj ti Bog obilno da!

Andrejče: Ti privoščim iz srca. Živijo! (Trčita.) Zdaj pa ureživa še ono o slovenskih fantih.

Ivan: Kdo bo pel prvi glas?

Andrejče: Jaz, ti pa prikladaj!

Ivan: Dobro, pa pričniva! (Pojeta.)

Slovenski fantje mi smo mi,
veseli vsi živimo,
če v miru tujec nas pusti,
zla nikdar ne storimo.
A, če ugrablja nam posest,
občuti krepko našo pest,
mu ropat ne pustimo! Ne, Ne!

Živijo!

SEDMI PRIZOR.

Andrejče. Ivan. Lukec.

Lukec: (Vaški brivec. Vstopi.) Dobro, dobro, moška je ta! (Poje.)

Pesmica gladka,
kapljica sladka,
ta je zamé
in moje srcé.

Ivan: Dobro došel, Lukec! Prisedi, da poveš kaj novega! Ali si jih danes že dosti obril?

Lukec: Nekaj drobiža je že v žepu. (Porožlja.)

Ivan: Za četrt literčka, kaj ne?

Lukec: I kajpada!

Andrejče: Lukec, stopi no bliže, ali ne poznaš več tovariša mladih let!

Lukec: Kaj si ti, Andrejče? Moj dobri prijatelj, ali si res še živ in te niso pobili Turki?

Ivan: Njega ne, a on jih je mlatil kot snope.

Lukec: Bog te sprejmi, vrli junak! — Oho, kaj si tudi odlikovan!

Ivan: Da, da, pa še zlat križec je dobil.

Lukec: V kateri bitki pa si prislužil častno znamenje?

Andrejče: Pri Jajcu. Poslušajta prijatelja! Z velikimi napori smo potisnili turške čete do soteske pri Jajcu, kjer je imel sovražnik lahko delo, saj je zasedel vse višave. Krogle so švigale nad nami in med nas, da je bilo groza.

Lukec: (Poje.)

Oj ti šmentani Turki
so hujši kot ščurki.

Andrejče: Padlo je veliko naših. Junaške smrti je umrl nadporočnik Doksat, Kregar iz Postojne in več drugih rojakov.

Ivan: Slava njih spominu! (Vstanejo.)

Andrejče: A mi se nismo ustrašili. »Naprej zastava Slave« je bilo naše geslo. Lakota in žeja sta nas sicer mučila, da — —

Ivan: Ah, zakaj nisem bil tam s sodčkom vina in klobasami!

Lukec: Saj bi se res prilegle.

Ivan: No pa zdaj namočimo suha grla. (Trčijo.) Živijo!

Andrejče: Naš polkovnik je bil pdrzen junak. Predaleč se je podal od čete. Ujeli so ga Turčini.

Lukec: Oj groza, kaj pa je bilo potem?

Ivan: Gotovo so mu odrezali nos!

Andrejče: Ohrabrimo se — sedem nas je bilo — in priplezamo po goščavi za hrbet Turčinom. Z divjim »hura« udarimo na nje z vso silo. Sovražniki so menili, bogvekoliko nas je, so popustili vjetega polkovnika ter bežali, kar so jih mogle nesti strahopetne noge.

Ivan: Zato si torej dobil zaslužen križec?

Andrejče: Da, pa tudi zato, ker sem služil zvesto in pošteno.

Lukec: Slava ti, prijatelj!

Ivan: Živijo poštenost in zvestoba! (Trčijo.)

Lukec: Škoda, da ni bilo poleg tudi mene.

Ivan: Tebe? Čemu? Kdo bi pa bril ljudi po vasi!

Luka: Beži, beži, saj tudi ti briješ.

Ivan: Kaj, jaz brijem?

Luka: Da — norce!

Ivan: Ne žali me, prijatelj!

Lukec: Vračam milo za drago.

Ivan: Šalim se res rad, a ne norčujem se iz nikogar.

Andrejče: Vsako opravilo je častno, ako se izvršuje pošteno. Živel brivec Lukec! (Trčijo.) Danes plačam še en liter, ker smo se sešli zdravi in veseli.

Ivan: Hvala Bogu! Živijo! (Zopet pijejo.)

Lukec: Ako ga bomo srkali tako pogosto, bo zginil Turek iz glave, in se bo našim možganom pridružil ščurek; a ta nas bo zmagal.

Ivan: Nikdar ne! Tedaj še en literček?

Andrejče: Da!

Ivan: Takoj bo tukaj! (Odteče.)

OSMI PRIZOR.

Lukec. Andrejče.

Lukec: To ti je natakár, da ga nima para v vsej Sloveniji: postrežljiv, priljuden, prijazen, skratka, poštena slovenska duša.

Andrejče: Pri njem ne boš pil petijota, ne!

Lukec: Zato pa proda več vina, kot vsi krčmarji skupaj.

Andrejče: Spominjam se, da je znal včasih prav lepo zapeti pesem o natakárju.

Lukec: Gotovo je še ni pozabil, moral jo bo zakrožiti!

Andrejče: Dobro! Že gre!

DEVETI PRIZOR.

Lukec. Andrejče. Ivan.

Ivan: (Vstopi, dvigne visoko liter.) Živeli Slovenci! (Andreju.) Da tudi jaz nekoliko odičim tvojo hrabrost, sem prinesel najboljšega, ki ga premore moj hram.

Andrejče: Že slutim, gotovo bo »ščurek«.

Lukec: No, kaj pa je, če je »ščurek« v prvem nadstropju?

Ivan: So ljudje veseli.

Andrejče: Ako je v drugem nadstropju?

Ivan: Bodo ljudje peli.

Lukec: Ako je v tretjem nadstropju?

Ivan: Ti bodo blebetali.

Andrejče: Ako je v četrtem nadstropju?

Ivan: Pa bodo zaspali.

Lukec: No, do četrtega ščurka mi ne pridemo.

Andrejče: Ostanimo pri drugem!

Ivan: Torej, da bi zapeli?

Andrejče: }
Lukec: } Da, ljubi prijatelj!

Ivan: Pa naj vama bo, saj prepevam vedno rad. In pregovor tudi pravi: »Pesmi tam slišati ni, kjer ni poštenih ljudi«.

Andrejče: Mi pa smo poštenjaki.

Lukec: In junaki!

Ivan: Poštenjaki vsi, a junaka se je izkazal samo Andrejče! Bog ga živi! (Trčijo.)

Lukec: To ti je res kapljica.

Ivan: Kajneda! (Pojejo.)

Vince z gore,
greje srce.

Andrejče: Ravno prav, da si me spomnil. Ali znaš še ono pesmico — — —

Ivan: Ktero?

Lukec: Od natakara.

Ivan: Sam od sebe? Še, še! Pa še podaljšal sem jo nekoliko. (Ivan poje vse štiri vrstice vsake kitice, zadnji dve vsake kitice pa se ponove v tercetu.)

Kuplet »Natakar«.

Sem uren natakar
pa vince imam
presladko na prodaj
in pijem ga sam.

Veselo se sučem
če mnogo ljudi,
sem tužen, če krčma
mi prazna stoji.

Mladenčem, možakoni
 »osipa« je všeč,
 odličnim veljakom
 »vrhpoljec« peneč.

Gospem in gospicam
 »rebulca« diši,
 gospodom možičkom
 pa »zajčeva kri«.

Znam mamice stare,
 možičke krepit,
 tam v kotu omare
 imam pikolit.

Če brate moj, kolje
 te, ščiplje, boli,
 koj dobre boš volje,
 kozarček ga spij.

Za godce škripače
 ga mešam z vodo,
 za kmete, kopače
 pa točim močno.

Slovenci preljubi,
 obiščite me,
 bom s kapljico pristno
 vam jasn timer glavé.

Vi bote veseli
 obilih zdravic,
 a meni pa vriskal
 bo debel mošnjic.

Andrejče: Živio Ivan! Ti si pa res pevec, da mu ga ni para.

Lukec: Je pa tudi pesmica taka, da se človeku smeje srce, ko jo sliši.

Andrejče: Vsakemu pove, kaj naj pije.

Ivan: Nu prijatelja, ali vama je všeč?

Oba: Gotovo.

Ivan: Bog potrdi naše prijateljstvo! (Trčijo.)

Lukec: (Oba objame.) Da bi še večkrat se sešli mi trije kralji.

Ivan: (Občinstvu.) Tretji ščurek se že bliža, nocoj ne prinesem možakarjema niti literčka več, ker nimam navade, podpirati pijančevanja!

Andrejče: Kralji? Kakšni kralji?

Lukec: Brez kron!

Ivan: Primaruha, to pa že ne! Brez kron pa res nismo. Poglejta jih! (Pokaže.)

Andrejče: Kaj meniš, da sem prišel suh iz Bosne! Tudi jaz imam še nekaj belih! (Vrže mošnjo na mizo.)

Lukec: Ne bodeta me obesila na soro, ne! Sicer samo brijem in strižem, a nabril in nastrigel sem tudi lepih, belih kron, da plačam še danes za polovnjak.

Andrejče: Za vino ne boš dajal več, ga imamo vsi dovolj. A nekaj drugega svetujem.

Lukec: Kaj pa, govori brate!

Ivan: Mar da bi najeli godca in se zavrteli? Prijatelja, oprostita, vsak ples odklanjam z vso odločnostjo.

Andrejče: Ne, ne! Čujta, da izgovorim. V Ljubljani so ustanovili društvo za obmejne Slovence. Darujmo vsak nekaj kronic v ta vzvišeni namen!

Ivan: Bratom na pomoč! (Pomoli nabiralnik.)

Lukec: Da obrambe moč uspeva, tu imaš zaslužek dneva. (Odda.)

Andrejče: Beli ves denar domu na altar. (Vrže.)

Ivan: Da slovenska reši se mladina, domovina, dva dobiš cekina. (Vrže v nabiralnik.)

Lukec: Bog čuvaj lepo slovensko domovino! Bog ohrani zavedno slovensko ljudstvo!

Andrejče: Bog živi pa tudi naše središče belo Ljubljano v krščanskoslovenskem cvetu!

Vsi: Živijo, živijo, živijo! (Zapojo pesem »Slovenski fantje«)

KONEC.

Zagrinjalo pade.

Kdo si Ti ?

Kedo si Ti? Moj um strmi,
ko duša Tebe preiščuje,
srcé zastaja, vtriplje, čuje,
topi se v vekovitosti.

Kedo si Ti? Neskončno bitje,
resnični Bog si Ti le sam,
v nezmernih visočinah tam,
duhov neštetih raj, užitje.

Oj to si Ti! Iz ničnosti
stvari pokličeš milijone,
ki zlih duhov na legijone,
upornih Ti si vrgel v plam,
temote večne grozni hram.

Oj ta si Ti? Saj ti pokorno
je vse, kar diha, kar živi,
in vsemu Ti življenje si!
Z ljubeznijo objemaš vzorno
vso svojo last,

ki Tvojo čast
veliča, nizko se Ti klanja
in služi v strahu Ti spoznanja.
Oj ta si Ti! In migljajočim
si zvezdicam odkazal pot
in zemlje najgloběji kot
prešinjaš z duhom vsečujočim.

Oj ta si Ti! Iz milosti
si vstvaril svet in vso naravo
in mrak in širno vso planjavo,
dal zemlji živelj, čisti zrak,
prižgal ji solnca svetli trak.
Ti vstvaril toplo si pomlad,
Ti vstvaril si poletje vroče
in jesen, ki nam daje sad,
in zimo, mraz — Ti, Oče!

Dejal si: »Bodi noč in dan,
 nebo, morja nezmerna plan«,
 Miljarde trav, rastlin, cvetic,
 milijarde rib, živali, ptic,
 življenje v Tebi je dobilo,
 Te Stvarnika lepo slavilo.
 Oj ta si Ti! V množini silni
 za vsaki prahek dobro veš,
 ne zabiš nič, nič ne prezreš
 v dobroti svoji preobilni.
 Črviček mali, divji pusti
 ki zvija se, je Tebi znan,
 kakor pogumni oroslan,
 velblod in slon, goščave hrusti.
 Oj ta si Ti! In po strminah,
 kjer sin prahu še stopil ni,
 kjer večni gozd še zeleni,
 po nebotičnih vseh pečinah
 Ti vladaš, vodiš brez besed,
 modrost neskončna, veda ved.
 Oj ta si Ti! — In gromonosne
 oblake vodiš semtertje,
 in kaplje bisernate rosne
 na trate daješ in poljé.
 In strahovito moč viharo,
 v oblasti blisk in grom imaš,
 in strelo grozovito žarno
 poljubno vsaki hip oddaš.
 Ti spremljaš orla po višavah,
 ko bistro gleda na svoj rop,
 v pustinjah širnih in planjavah
 bivolov, mezgov čilih trop.
 V močvirjih kače, krokodili
 in tiger, ris — a brez verig —
 pokorno slušajo Tvoj mig,
 jih nihče ne spodbada, sili. —
 Ti si, ki vse zaklade gorske
 prešinjaš, ognjemetno dno,
 Ti meriš globočine morske,
 pred Tabo nič — ni nič temnó.

Ti znano je število trave,
število kapljic vseh morja,
človeku šteješ lase glave,
mu siješ v vsaki kot srca.

In vsak utrip,
in vsakov hip,
posamni dih,
in skupaj vseh,
in vsako čut
in vsako snut
in vsakov sklep,
namen, pohlep,
vseh vir želja
Tvoj svit obda.

Namera, misel Ti je znana,
še tako skrito zakopana.

In vendar Ti si zgolj dobrota,
ljubezni najčistejše žar,
Stvaritelj vsega, Gospodar.
Spoznaš, da človek je sirota,
zato si sama Milost mu.

Ko je zaslužil pogubljenje,
poslal si Sina mu v rešenje,
po njem Ti vodiš ga domu.

Kot dete preskrbljiva mati
ga čuvaš in ne zabiš nani,
ga dramiš iz grehote sanj,
veselja kažeš raj mu zlati;
raj slave večne, lepotičja,
kjer od obličja do obličja
tam vživati se dajaš vsem,
ljubečim Te, izvoljenim.

In kdo sem jaz? Ah, prah, pekel!

Kako sem drzniti se smel,
odkrivati neba radosti,
jaz reven grešnik, poln slabosti,
vesoljstva vbožen jaz črvič,
pred Veličastvom Tvojim — nič.
Strmim moleč, človeček mali,
ko kerubi, seráfi zali

pred Tabo skrivajo obraz
 in trepetaje Ti na glas
 prepevajo tam spev slavlilni;
 in zbor nebeški brezštevilni
 prelepo odgovarja vmes.
 Oj vse gori za Tvoj sloves,
 oj vse objemlje sladka vez,
 ljubezni vez, ognjeni kres!
 Ljubezen vidim tu žareti,
 ljubezni čujem spev doneti:
 Oj slava, sveti, sveti, sveti! —

Iz kraja v kraj,
 v brezmejni raj,
 doni, zvoni,
 sladko glasi
 slavlilni spev,
 častit odmev
 kot vihre hrum,
 kot reke šum,
 presega um:
 Bog vojnih trum!
 Proslavlja Te,
 pozdravlja Te,
 brez vpehanja,
 brez néhanja
 odmeva jek
 iz veka v vek. — — —

Kedo si Ti? Moj Bog neskončni!
 Stvaritelj vseh svetov neba,
 Stvaritelj mojega duha,
 oj, slava Ti, v višavi solnčni!
 Ponižnosti pogreznjen v prah
 iz ničnosti zakličem plah:
 Gospod, če prah sme govoriti,
 se dvigniti iz zemskih rev,
 Gospod, če grešnik sme prositi,
 naj Tvoje milosti odsev,
 naj plamen božjega Srca
 prešine, vname me vsegá!

Da duša moja, Tvoja last
 gori za Tê, Ti zvesto služi,
 da enkrat s Tabo spet se združi,
 zvišuje večno Tvoja čast.

Kar diha in živi v prirodi
 naj slavospev doni povsodi,
 slavimo vsi Stvaritelja,
 slavimo vsi Rešitelja,
 slavimo Ohranitelja:
 Le Tebi večna slava bodi!

DOMOLJUBNE
IN DRUGE PESMI.

Dva pogleda v naravo.

Po polju lepem sta hodila
pobožen kmet in svoboduh,
molitev vsak svojó molila,
kako, povedal bom, posluh!

Svoboduh:

Narava moja, ti si krasna,
kako zelo me veseliš,
na polju tu je glava jasna,
modrosti svoje me učiš.
Ti sama si vladar najvišji,
narava, ti si meni bog,
med svoje me častilce vpiši,
saj trobim glej, v tvoj slavni rog.
Kako da si iz nič nastala
seve, dokazati ne znam,
a vendar tebi le gre hvala,
da bistro glavo jaz imam,
da zaničujem vsako vero,
za mrtvo grudo pa gorim,
zamaknjen v svobodnjaško ero
»mračnjake« na vso moč črtím.
Zahvaljam, da si razložila
odkod, zakaj sem jaz pagan,
zahvaljam te za pojasnila,
da je moj brat orangutan;
kar v Afriko bi k njemu tekel,
poklical ga pod senčni dob,
objel bi ga, »tovariš« rekel,
da ne imel bi — ostrih zob. —
Glav kronanih pač ne spoznavam.
napotje so na vsak način,

da svobodno lahko zaplavam,
 narava, pahni jih v pogin!
 Proč Cerkev, živijo svoboda,
 kdo slušal bi krščanski uk!
 moliti tebe ah, priroda,
 je služba lažja, je brez muk.
 Zato Renána in Darvína
 in druge take rad slavim,
 narava, to sta tvoja sina,
 pred nju modrostjo skrij se Rim!
 Le nekaj mi ni všeč: vest peče
 me včasih kakor živi črt,
 grozi, da slabo se izteče
 življenje, da bo strašna smrt —.
 Pa kdo verjel bi tej izjavi,
 saj je mračnjaštva le izvest,
 energičen, ves vdan naravi,
 vložim koj zoper smrt protest. —
 Zato narava, bom te hvalil,
 svoboden vžival vsak tvoj dar,
 a, kadar v grob se bom zavalil,
 saj mine vse, kaj drugo mar!

Kmet:

Predobri Oče na višavi,
 častim Te iz srca globin,
 Ti sam deliš ves plod naravi,
 stvarjenje vse le Tvoj je čin.

Dobrote Tvoje neizmerne,
 vse dar očetovskih so rok,
 hvaležne glase čuj stoterne,
 ki jih daruje Tvoj otrok.

Ti vir si mojega življenja,
 brez Tebe vlada črna smrt,
 narava lepa biti jenja,
 gre v prah, pepel vse zemlje prt.

Če migneš le, neba svetovi
pogasnejo, se potope,
zagrnejo neba valovi
morjá globoka, vse goré.

Je dar ljubezni Oče, Tvojê,
življenja najslabejši dih,
le Ti varuješ srce môje
nevarnosti napadov zlih.

Nevidno name se ôziraš,
usmiliš Oče, se sirot,
zaklade večne mi odpiraš,
če vedno hodim Tvôjo pot.

Poslopje trdno, sveto pismo
uči veselih nas resnic,
da ljuba deca Tebi vsi smo
če slušamo Tvoj božji klic,
da vstvaril Bog je vso naravo,
da zemlja je le skušnje kraj,
da v dom nebeški, v večno slavo
vsi zvesti pridemo nekdáj.

Je Kristus Cerkev nam zapustil
kot učenico za ves svet,
»Kdor Nje ne sluša«, je izustil,
»očitni grešnik je, proklet«!

Zato ponižno vse verujem,
kar sveta Mati me uči,
zaupno Njej se izročujem,
ker dobro vem, da z njo si Ti.

Potrdi v veri me, ohrani,
živim o Bog, naj Tebi v čast,
zatri in milostno odstrani
poganstva novega pošast!

Poglej me, kmetiča na polji,
ponižen pred Teboj klečim,
ko bode všeč pa Tvoji volji
naj v Tebi, o Gospod, zaspim!«

A zdaj, pa bralec sam presodi,
kdo moder je in kdo bedak,
li veren kmet ti je pogodi,
li prija zbeگان svobodnjak!

Molitev.

V prahu tu zdihujem
k Tebi, o Gospod,
srce povzdigujem
za slovanski rod.

V varstvo Ti ga vzemi,
večni Gospodar,
z milostjo objemi,
saj je Tvoja stvar.

V zvezo zveličalno
združi nas Gospod,
v vero sveto, slavno,
ki jo je Metod,

sluga Tvoj ponižni
Slavjanom prižgal,
Da Ti mnogozmožni
rod bo čast dajal.

Pošlji iz višine
sveti blagoslov,
da vse zlo izgine
izmed Slavjanov!

Ave Maria in svoboduh.

Glasno zadone iz line
vernim angeljski pozdravi,
da razlega se premilo
po dobravi, po planjavi.

Otročiči igrajoči,
pot domu izvolijo,
da pozdrav neba Kraljici,
z mamico odmolijo.

Deklica pobožno sklepa
pred podobico roke,
vzdihla: »O Devica lepa,
v dar prinašam Ti srce«.

In mladenič korenjaški,
mož in starček sivoglav,
sklenejo roke ponižno,
k Tolažnici gre pozdrav.

Glej, le eden tam koraka,
— gluh je menda — neodkrit,
zvon zaman zvoni k molitvi,
kdo zemljan je ponosit?

Ima zmešane možgane,
mož je trdega srca,
kogar glas zvona ne gane,
ta se ne boji Boga!

Da, bolnik je za vse dobro,
siromak že slep in gluh,
ta napihnež pa se zove:
nejeveren svoboduh.

Muha.

Znana mi je muha,
muha kljubovalna,
muha skoraj suha,
vendar nagajalna.

Brez sramote, straha,
silno je nadležna,
z zlobnostjo se báha,
skrajno nehvaležna.

V drznem svojem diru,
se nad vsem spodtika,
nikdar ni na miru,
vedno ščiplje, pika.

Leta na vse stráni,
sede, že umaže,
kjer le more rani,
obrekuje, laže.

Tudi v cerkev lazi,
ne da bi molila,
le hinavsko pazi,
kje bo kaj staknila.

Hujška, podpihuje
brata zoper brata,
tudi ne miruje,
če ji kažeš vrata.

Najbolj svečenike
obkiduje z blatom,
»Naj imajo štrike«,
vošči, »vsi za vratom«.

Kar je lepo, sveto,
dobro in koristno,
gleda vse napeto,
gleda vse zavistno.

Stvar je prav nečedna,
polna hudobije,
res, prav res ni vredna,
da ji solnce sije.

To je izdajalna,
za vse dobro gluha,
to je liberalna,
preostudna muha.

Kdo je zoper versko šolo ?

Kdor ti smeši vero sveto,
pohuššuje svet, mladino,
kdor resnico razodeto
drzno psuje s »pritiklino«.

Kdor se maše rad ogiblje
in svetiščem hrbet kaže,
a klopi po krčmah »riblje«,
o duhovnih podlo laže.

Kdor kot sove, nočni čuki
dere se iz raznih lukenj,
trdi, da so Cerkve uki
le iznajdba »črnih sukenj«.

Kdor vzgojitelj je mladine,
pa po pivnicah pohaja,
tam »za blagor domovine«
karte meče in razsaja.

Narodnost kdor v zvezde kuje,
kar je sveto pa prezira;
a, če kmetu kaj posluje,
ga prav »narodno« odira.

Kdor je danes med Slovenci
»domoljub« od nog do glave,
jutri že v nasprotni senci,
za denar, peščico slave.

Kdor ima predolge prste,
vsi zvijačniki, sleparji,
lažisvobodnjaške vrste,
vsi nedolžnosti mesarji.

Vsi napihnnjeni mehovi,
ki modrost dobe iz »Presse«
ki so »moški« v šoli novi,
kdaj, kako, čemu — to ve se.

Vsi lučnjaki, ki po lastni
krivdi imajo le smolo,
to nasprotniki so strastni,
ti so zoper versko šolo.

Je slab otrok, ki mater zaničuje.

Je slab otrok, ki mater zaničuje
in gluho opomine nje prezira,
s strupenim se jezikom v njo zadira
in materino ime grdi in psuje.

Bog sam nad njim prokletstvo izrekuje,
srca nemir vso srečo mu ovira,
obupovito zadnji dan umira,
kragulj, vest huda dušo bolno kljuje.

Usoda britka te nesrečnež čaka,
ker sveto Mater — Cerkev zaničuješ,
k odpadu Nje otroke zapeljuješ.

I tebi šiba kazni se namaka,
četudi v svili, v zlatu gospoduješ
imaš na zlobni duši revež — raka!

Katólik sem !

Katólik sem in to ostanem,
povsod in vedno Cerkvi vdan,
s stališča svojega ne ganem,
da bo življenja tek končan.

Katoliška je vera prava,
ljubezni Stvarnikove dar,
le v njej je sreča, mir in slava,
Resnice večne rajski žar.

»Kdór v Mé veruje in je krščen«,
učencem Jezus je dejal,
»le njemu, ko bo tek dovršen,
zveličanje bom večno dal.

Kdor ne spozna me pa«, nasproti
nevernikom On zagrozi,
»ta bival v večni bo temóti,
kjer jok bo, škripanje z zobmi«.

Katólik sem, zato spoštujem
glavarja Cerkve, papeža,
ga hvalim rad, ga povišujem,
saj je namestnik Kristusa.

»Oblast imel ti vso boš Mojo«,
dejal je Petru, »Skala si,
na Te bom zidal Cerkev svojo,
vsa moč peklenska kos ji ni.«

Zato katólik sem, ostanem,
katoliški sem Cerkvi vdan,
s stališča svojega ne ganem,
da bo življenja tek končan.

Vse za vero, dom, cesarja.

Rod slovenski slavnoznani,
 Avstrije mogočni ščit,
 sveti veri, domu vdani,
 bič sovragu strahovit,
 geslo zlato v srcu hrani,
 ki nad solnčni sije svit,
 bolj žari kot rana zarja:
 »Vse za vero, dom, cesarja«!

Ko v nedeljo iz zvonika
 zvon mogočno se glasi,
 glej, že množica velika
 v hišo božjo gre, hiti,
 da po zgledu Učenika
 Boga moli in časti,
 prosi večnega Vladarja:
 »Vse za vero, dom, cesarja«!

Ko sloveska mati dete
 pestuje in ga miri,
 sladko peva pesmi vnete,
 dete se razvedri;
 ko odraste zlate svête
 na življenja pot deli,
 ljubko, milo prigovarja:
 »Vsa za vero, dom, cesarja!«

A ko vojne zlo prihruje
 nad preljubo Avstrijo,
 kdo se zvestega skazuje,
 kdo junaško brani jo?
 Glej, Slovenec, ta daruje
 premoženje, kri za njo,
 s puško, z mečem odgovarja:
 »Vsa za vero, dom, cesarja!«

Bistre je Sloven glavíce,
zvest, pobožen in srčan,
zakon daje mu pravice,
ki ima jih Avstrijan;
terja jih pošteno v lice,
strah vsak njemu je neznan,
vsekdar pa zvesto povdarja:
»Vse za vero, dom, cesarja!«

Domu.

Dom preljubi, dom predragi,
srce zâte mi gori,
naj ti služi, s tabo družī
se do konca zadnjih dni.

V tebi zibelka je moja
tekla, v tebi mamica
zlata me poljubovala,
pregorečega srca.

Zloben je, kdor te pozabi,
kdor ne ljubi te zvesto,
ti si biser dragoceni,
v tebi umrje se lahko.

In ko to me bo zadelo,
dom premili, prosim te:
v tvoji zemlji naj počije
mi utrujeno srce.

Potujčevalcem.

Vi trudite se za potujčevanje
slovenske naše mile domovine,
peklenske ste otroci korenine,
škrat črni narekuje Vam dejanje.

Vse ničevo, saj narodovo spanje
minulo je, spoznava vaše čine,
se bliža konec dolgotrajne tmine
in z njim prihaja vredno maščevanje.

Lepo slovenske že cveto doline,
v visokih gorah led in sneg se taja,
vesel prerod Slovenija obhaja.

Vam, ki po tujcih še cedite sline,
le vas domače solnce ne obsije,
ve izdajice drage domačije!

Vrh dimnika sem videl petelina.

Vrh dimnika sem videl petelina,
se s pestrobojnim krilom je ponašal,
zdaj v sever, zdaj tja v jug se je oglašal,
kot ravno veter sukal je vrtina.

A tudi ti, slovenska domovina,
imaš že nekaj takih kokodajev,
vetrovnih, omahljivih mož značajev,
visokih misli, kratkega spomina,

ljudi, ki danes črni, jutri beli,
potem rdeči, če jih kdo bi plačal,
kloneči tilnik sili vsakojaki.

Zdaj bodo »starim«, kmalu »mladim peli,
a pesmi glas ta ni domačih gajev — —
nazivam jih: ostudni vetrnjaki!

Vipavi.

Prelepa Vipava, ti krasni moj raj,
v spominu mi bodeš do smrti kot zdaj,
naj videl bi zemljo, vsa širna morja,
Vipava, ti radost boš vsega srca.

Kje prva se rajska prikaže pomlad,
kje slavček prepeva, kje prvi je sad?
Po gorah, dolinah sneg beli leži,
Vipava že cvetje in sadje deli.

Kje najdeš krščanskoprepričani rod,
pošteno uljudnost, zvestobo drugod?
V Vipavsko dolino ozri se oko,
pri blagem Vipavcu vse našlo boš to.

Veš, kje je navdušeno ljudstvo za dom?
V Vipavsko dolino popeljal te bom,
kot solnce pekoče, ki grozdje zori,
domovju vsa duša Vipavca gori.

Slovenska Vipava, naj venča kot kdaj
te sloga in sprava, premili moj raj,
naj trtica zlata obilo rodi,
predrage Vipavce vse Bog naj živi!

Pozdrav Vrhniški čitalnici,
pri slovesni otvoritvi 24. septembra 1874.

Pozdravljam te, slovensko hčerko, milo,
ti zaželjena moja dragotina,
v domačem kraju, dragega spomina,
kako bi srce záte ne čutilo.

Naj čas rodi ti rožic preobilo,
naj bode slavna tvoja zgodovina,
da bo se radovala domovina,
srce slovensko tebe bo častilo.

Ah, da spolnile bi se želje moje,
ohrani čvrsta se še mnoga leta,
da dojdejo nam časi boljši, novi,

pod praporom preslavne barve tvoje
naj sreča, sloga v tebi se razcveta,
predraga hčerka, Bog te blagoslovi!

Zdravica.

Oj, blagoslovi nam Gospod,
to vince, kapljico predrago,
saj preden je dospela v sod,
je porosila mnogo srago.
Na slavo Tvojo trčimo,
za dobro se osrčimo.

Nebeški Oče, Ti si sam
prežlahtno trtico ustvaril,
da daje rujno vince nam,
jo blagoslovil in obdaril.
Hvaležni smo za slednjo stvar,
saj vse je Tvoje roke dar.

Naj zadoni iz dna srca
nam pesmica slavlilna, gladka,
oj živi vinska trtica
in tvoja kapljica presladka!
Pomnoži Stvarnik tvojo rast
ljudem v korist in Sebi v čast!

Zastavica.

Prva sem, ki te pozdravljam,
ko sveta zagledaš dan,
in pri tebi se ustavljam
rada, če ležiš bolan.

Kadar te teže britkosti,
zopet se pridružim jaz,
ko te vladajo radósti,
rada tebi služim jaz.

Ko poslavljaš se od doma,
staršev, bratov in sestríc,
sem med vami jaz brez dvoma,
pridem na vaš srčni klic.

Se povrneš v domačijo
in objameš brez besed,
srca sama govorijo,
se prikaže tam moj sled.

Ko obišče žena bela,
smrt koščena te s kosó,
tudi jaz bom prihitela
se poklonit ti v slovó.

Le, ko duši snežnobela
odhiti v nebeški kras,
samo tja ne bodem smela. — — —
Si uganil, kdo sem jaz?

V tolažbo.

Ko trla mi je srce toga,
v samoti sem premišljeval,
odkod prihaja bol, nadloga,
kdo k nam jo je na svet poslal.

Kako bi bilo pač veselo,
nebeško bilo bi lepo,
da nas bi tu življenje celo
nobeno ne zadelo zlo.

A, vendar glej, če solnce vroče
pripekalo bi dan na dan,
ne dajal bi potrebne moče
oblak temán, oblak rosán.

Kaj naša zemlja bi postala?
S puščavo svet bi bil odet,
moč solnca vse bi pokončavala,
zatrt že v kali nežni cvet. —

Ne želi torej le sladkosti
v dolini solzni, siromak,
trpljenje váruje te zlosti,
v korist ti včasih je oblak.

Umirajoči pevec.

Zakaj ste me že zapustile,
zakaj ne prepevate več,
ve ptičke? Vas pesmi slavile
so moje, sto sreč vam želeč.

Oj pisanke lepe pomladi,
ostavljate vrtni moj gaj,
zelenega gozda nasadi,
umikate se mi, zakaj?

In lopica moja dehteča,
zakaj mi ne ozeleniš,
ne raj več, le ozka še ječa,
ko k tebi prihajam, se zdiš.

In solnčece zlato in luna,
zakaj sta mi mračna oba,
čeprav vama moja je struna,
glasila čutila srca. — — —

»Za tabo se pesnik solzimo,
ker kmalu odšel boš odtod,
največjo ti srečo želimo,
saj rešen boš zemskih usod«.

IZ OTROŠKE DUŠE.

Angelčku - zjutraj.

Bodi pozdravljen
angelček moj,
ker si me čuval
zvesto nocoj.

V tvojem zavetju
sladko sem spal,
zdrav se prebudil,
radosten vstal.

Hudega branil
vso si me noč,
bodi še danes
meni v pomoč.

Varuj me zlobe,
varuj nesreč,
da bodem Bogu
ljubemu všeč.

Jezus, Marija,
angelček moj,
prosim bodíte
vedno z menoj!

Angelčku — zvečer.

Ti čuval si me celi dan,
moj angelček preljubi!
Me varoval britkosti, ran,
ubranil me pogubi.
O, naj ti, preden zamižim,
zahvalo srčno izročim,
moj angelček preljubi!

Ti vedno si pri meni bil,
nevidno z máno hodil,
ko delal sem, ko se učil
povsod si ti me vodil.
O, bodi z máno še nocoj,
prijateljček pristrčni moj,
moj angelček preljubi!

Če zopet sem razžalil te,
moj angelček, pozabi!
Odpusti mi, spominjaj se,
da smo otroci slabi.
Kesam iz vsega se srca,
le prosi záme ti Boga,
moj angelček preljubi!

Z Marijo, Ježčkom, Jožefom
oko naj tvoje čuje,
da mirno, sladko spaval bom,
nad mano naj kraljuje;
slavi Bogá naj vsak moj dih,
ti brani me napadov zlih,
o angelček preljubi!

Angelčkovó svarilo.

Dete, kaj si mi storilo,
danes nisi nič molilo,
kdo naj ti nakloni sreče,
ali vest te nič ne peče?

Nikdar srečen, kdor ne moli,
ni doma, še manj pa v šoli;
tavalo boš krog betežno,
oh zakaj si nehvaležno!

Čul nad tábo noč sem celo,
da te húdo ni zadelo,
da si zdravo se vzbudilo,
vendar si me zapustilo.

Dete, zabilo si náme.
nisi čulo dobre mame,
ko velela je molíti,
si začelo se ihtíti.

Dasi v šolo čas se bliža,
nisi naredilo križa,
trmasto se zoperstavljaš,
britko žalost vsem napravljaš.

Kaj naj Bogu v dar poklanjam,
kaj naj v blagor tvoj oznanjam
Materi nebes, Mariji,
ko se udajaš hudobiji.

Pojdi na navadno mesto
tja pred križ, in moli zvesto,
moli srčno in iskreno,
pa ti vse bo odpuščeno. —

Mojemu Jezusčku v jaslicah.

Jezus moj v jasliah, Tebe častim,
v slavo Ti strune ubiram,
Tebe le ljubim, le Tebi živim,
Jezus moj, Tebi umiram.

Prišel si záme v trpljenje na svet,
večno zapustil nebeštvo,
zame si v jaslicah mraza prevzet,
se pokoriš za človeštvo.

Sólzice Tvoje mi srce meče,
ki jih, o Detece, točiš,
saj mi je znano, da tudi zamé
mili obrazek svoj močiš.

Angeljski zbori pojo, se čudeč,
Ježček, ponižnosti Tvoji,
družba pastirčkov Te moli goreč,
Detece božje v povelji.

Stvarnik mogočni si zemlje, nebes,
rojen kot hlapček si reven,
naj Te posnemam, moj Ježček, zares
naj bom ponižen, pohleven.

Mati presveta in Jožef očk,
strežeta Tebi vesela,
o, da bi njima i jaz bil enak,
zá Te mi duša se vnela!

Jezus, pri jaslicah Tvojih klečim,
v slavo Ti strune ubiram,
vedno naj molim Te, ljubim, častim,
Jezus moj, Tebi umiram!

Dete, pridi !

(Poslovenil.)

Dete, veš za Mater svojo,
pridi, pojdi k Njej z menojo;
zrlo boš jo pred seboj,
vsa je lepa, vsa v bliščavi,
krona Ji blesti na glavi,
čisto sije Nje oko,
k Sebi vabi te ljubo:
»Dete, pridi!«

Dete, slušaj Mater svojo,
Jo pozdravljaš, Jo častiš,
moliš, ko pred Njo klečiš,
delaš, kar Jo veseli?
Dete, stokrat blagor ti!
A če greh kdaj miče te,
slušaj, mati kliče te:
»Dete, pridi!«

Dete, hvališ Mater svojo?
Mnogo zâte je trpela,
ko pod križem je medlela;
srce Ji je ranil meč,
meč britkosti preboleč.
V žalosti ne mudi se,
k Materi potrudi se,
dete, pridi!

Prošnja za brata.

Bratec, ljuba mama,
moj — je šel v vojake,
naju pustil sama,
brez pomoči vsake.

Skrbel je za naju,
prav kot rajni ata,
vse je zdaj pri kraju,
moja mama zlata!

Veste, tekel bodem
k Jezusu v altarji,
molil, rekel bodem:
»Brata mi obvarji!«

Angelca bom prosil,
naj ga zvesto brani,
ko bo puško nosil,
sabljico ob strani!

Prosil bom Marijo,
ker je Mati mila,
v slabo tovaršijo
bode mu branila.

Da bo zvesto služil
v vojski dobo celo,
da bo Jezus združil
zopet nas veselo.

»Sin moj, o le idi,
angel naj te vodi,
kmalu zopet pridi,
z Bogom, z Bogom hodi!«

Pozdrav šolskemu križu.

Pozdravljen ljubi Jezus naš,
za nas visiš na lesu križa,
mladino šolsko rad imaš,
zato zaupno se Ti bliža!

Saj ko si še na zemlji bil,
Ti male si presrčno ljubil,
jih blagoslavljal, jih učil,
da nihče bi se ne pogubil.

O, bodi tudi nam uzor
nebeškomili naš Rešitelj,
Ti blagoslavljal naš napor,
Ti bodi Luč, Ti naš Voditelj!

Tvoj križ nam je mogočen ščit
in bramba zoper izkušnjave,
a smrtni dan njegov naj svit
odpre nam vrata večne slave!

Kaj dete vprašuje ?

»Oh, presrčna mama zlata,
prosim, odgovori mi,
kje je moj predragi ata,
da nikdár doma ga ni!

Mama, drugi otročiči
z ljubim atom šetajo,
jaz sirota med dekliči
ga pogrešam prebridkó.

Bolje bi nam potlej bilo,
ko bi vrnil se, kaj ne,
rezal kruhka bi obilo,
kupil novo krilice.

Ti na gorkem bi sedela,
mene bi ne tresel mraz,
šivala bi ti vesela,
kdo bi jokál še na glas!

Jeli v tujo šel deželo
in ne more več nazaj? —
Ah, če zlo ga je zadelo! —
O, povej o njem mi kaj!

Reci, po kateri poti,
naj hitim nasproti mu,
več ne bodeve siroti,
ko privedem ga domu — — —«.

Pride iz srca globine
vzdíhljaj, solza ž njim v oko.
Kdo popíše bolečine,
saj ve zá nje le nebo!

»Ni na tuje šel črez mejo,
ljubo dete, ata tvoj,
pod zeleno on odejo
sladek vživa že pokoj.

Tamle cerkvico z ograjo,
vidiš, kjer se križ blišči,
tamkaj mrtvi dom imajo,
tam tvoj dragi ata spi.

So možje ga zakopali,
oj, globoko pod zemljó — — —«
Mati jenja, hčerki mali
v solzah zablesti oko.

Tožna izpremema.

Spomladi v utici je pela
mladenka blaga, zalih lic,
v mladostnih sanjah je vesela
si vila venček iz cvetlic.

Na vejah tičke žvrgolele,
družile so se radostno
krög lepe deklice cvetoče,
pomladno pesem pele z njo.

Odšla pomlad je in poletje,
prišla je jesen, zima, mraz,
ni petja več, minilo cvetje,
uvel je vrta čarni kras.

Ko drugo pomlad zopet pridem,
o tožnožalostni prizor!
Prelestne slike več ne vidim,
ni cvetja več, povsod razdor.

Le ptičke čul sem žalne klice:
»Popotnik, kaj si prišel v vrt?
Ni cvetja več, ni več kraljice,
objela vse je bela smrt«.

Ni je zvezdice.

Zvézdica ljuba, zvézdica mila,
kaj se za temni skrivaš oblak,
kam bom na svetu brez tolažila,
da mi ne svetiš, šel siromak?

O ne ugasni, saj si vodíla
me od zibéli vedno zvestó,
dušo otožno si vzradostila,
kadar jo žalilo bridko je zlo.

Varuj me, vodi zvezdica moja,
bodi do groba vedno z menoj,
v vsaki nezgodi luč naj mi tvoja
sveti, vse hudo zgine mi koj — — —

Zvezde ne zrem več —, mamó preljubo
že zagrníla groba je nóč,
solze pregrenke točím nad zgubo,
a brez čútila temna je móč.

Pomladni spomin.

Oj zdrava, pisana pomlad,
ti mila doba srčnih nad,
sladák odmev detinskih let,
spomin si srcu drag in svét.

Kako pa góri sem skakljjal,
vijolice v grmičju bral,
nabrane mami nudil v dar,
oj mami, zabljjeni nikdar!

Vijolic šopek vzela je,
»Moj sinko«, mi velela je:

»Vijole, cvetke skrite so,
v zeleni plašč zavite so,
ti oznanjujejo modrost,
ponižnost sveto in krotkost.

Nikoli se ne napihuj,
Bogu se vedno ponižuj,
če to storiš, lahko povem,
prijeten boš Bogu, ljudem«. —

Že dolgo mamice več ni,
še vedno njen spomin živi,
obnavlja vsaka ga pomlad,
pomlad, ah doba sladkih nad!

Materi za vezilo.

I kaj naj dam ti za vezilo,
umrla moja mamica,
veliko let je že minilo,
kar te zakriva zemljica.

Zakriva te, a srce moje
v ljubezni záte še žari,
spominja se dobrote tvoje
spominja se najlepših dni,

ko mama si z menoj molila,
pobožno sklepala roké,
storiti križec me učila
na čelo, usta in srcé.

Tvoj godov dan, prekrasno slika
je meni živo pred očmi,
ti dati dar me srce mika,
najlepši dar hvaležnosti.

Ta dar je sveto obhajilo,
o, da bi vreden je prejel,
podam je tebi za vezilo,
da bi te, mama, vic otel.

Če vživaš pa že rajsko slavo,
ah, prosi Jezusa za mé,
da kmalu v večno očetnjavo,
za tábo pridem, nad zvezdé!

Na materini gomili.

Luna bleda mirno sveti
nad utrujeno zemljo,
zvezde zale pa migljajo
na obnebjū prelepo.

Vse počiva in uživa
sladki mir večerni že,
čutje sili me h gomili
tja, kjer draga mati spe.

Ko približam, se prekrižam
kjer počivam mamica,
nima znamenja iz kamna,
vendar srce jo pozna.

Mati moja, čuj, iz boja
v domovino vračam se,
vzbudi se mi in potrudi
iz globine prestrašné!

Kaj vložilo te v gomilo
je prezgodnjo, mi povej,
ljuba mati, ni zaspati
sinu tvojemu poprej!

Páhnila te skrb obila
záme, da zdaj tu ležiš,
in bolezen in ljubezen — — —
ah, zakaj ne govoriš?

Saj gojila in ljubíla
si me vedno prezvestó,
ti li vzela smrt je bela
i ljubezen presrčno? —

Vendar ni je, čeprav lije
 potok solz mi iz oči,
 duša pa se v pregloboki
 mi otožnosti topi.

Tuge truden tam se zgrudim
 na gomilo in zaspim,
 v mirnem spanju, v sladkih sanjah
 pa tolažbo zadobim.

Se v bliščavi mi postavi
 draga mati pred oči,
 rajskonežno me objame
 ter prisrčno govori:

»Ne v mrtvišču, góri išči
 me v nebesih, ljubi sin,
 tamkaj bivam, srečo vživam
 brez težav in bolečin.

Dragi, torej v raju zgoraj
 misli tvoje bodo naj,
 Bogu služi, da te združi
 enkrat z mano vekomaj«.

Sanja mine, mati zgine,
 več ne čujem glasa nje,
 a premila zapustila
 je tolažbo za srce.

Lilija.

(Prosto poslovenil.)

Devojka liliji veli:

»Na ples čem danes iti,
hotela, ljubljenska, bi ti
moj venec mi krasiti?«

»Pri plesu« reče lilija
le nagelj lišp je pravi
v sopari, v vrišču revica
ovenem ti na glavi«.

Nevesta vabi lilijo:

»Z menoj k poroki idi,
ti lepa si, zato vsakdó
v laseh te mojih vidi«.

Dé lilija: »Glej, blede sem,
neznaten lišp nevesti,
je lepša vrtnica, to vem,
daj njo v lasé si vplesti«.

In mati kliče liliji:

»Oj, nežna ti cvetlica,
zatisnil trudne je oči
moj sin, boš tolažnica?«

Odreče cvetka: »Mamica,
tam pač ni mesto moje,
naj ti krasi potočnica
umrlo dete tvoje«.

»Ko k mizi obhajilni grem«,
dé deklica pobožna,
»li takrat vtrgati te smem,
kraljica bela, rožna?«

Vesela lilija glasi:
»S teboj se rada družim,
Zveličarja to veseli,
s teboj mu rada služim«.

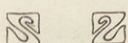
NAPEVI H KUPLETOM.

S S S S ZLOŽILI : Z Z Z Z

A. DEKLEVA, FR. FERJANČIČ,

A. FOERSTER, IGN. HLADNIK,

IV. POGAČNIK IN ST. PREMRL.

Vsebina.

	Stran
Pojasnilo	3

Komično - satirični spevi.

Pozdravni govor	7
Krojač in črevljar	9
Liberal	14
Mizar	17
Župan	20
Narobe svet	23
Piskrovezec	26
Dimnikar	29
Smolar	32
Knajpov kuplet	34
Kavarica	36
Vipavska novoletnica	39

Igri.

Botra Nerga	43
Natakar	53

Pesmi.

Kdo si Ti?	61
----------------------	----

Domoljubne in druge pesmi.

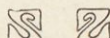
Dva pogleda v naravo	69
Molitev	73
Ave Maria in svoboduh	74
Muha	75
Kdo je zoper versko šolo?	77
Je slab otrok, ki mater zaničuje	79
Katolik sem!	80
Vse za vero, dom, cesarja	81
Domu	83

	Stran
Potujčevalcem	84
Vrh dimnika sem videl petelina	85
Vipavi	86
Pozdrav Vrhniški čitalnici	87
Zdravica	88
Zastavica (Solza)	89
V tolažbo	90
Umirajoči pevec	91

I z otroške duše.

Angelčku — zjutraj	95
Angelčku — zvečer	96
Angelčkovo svarilo	97
Mojemu Jezuščku v jaslicah	98
Dete, pridi!	99
Prošnja za brata	100
Pozdrav šolskemu križu	101
Kaj dete vprašuje?	102
Tožna izpremembra	104
Ni je zvezdice	105
Pomladni spomin	106
Materi za vezilo	107
Na materini gomili	108
Lilija	110

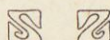
Napevi h kupletom.

P o p r a v e k.

Na strani	11. v četrti	vrsti	čitaj „tičiš“.
„	12. „	deveti	„ „advokatom“.
„	14. „	deveti	„ „obenem“.
„	62. „	enajsti	„ „v divji pusti“.
„	65. „	četrti	„ „Tvojo“.
„	89. „	edenindvajseti	„ „duša“.
„	106. „	peti	„ „po“.
„	107. „	trinajsti	„ „prekrasna“.
„	108. „	deseti	„ „počiva“.

Napevi h kupletom so ločeni tudi po straneh od ostale zbirke.

Komičen dvospev.

Krojač in črevljar.

Zložil Radoslav Silvester. Uglasbil Ivan Pogačnik.

Andantino.

Glas.

Harmonij.

Krojač sam.

Vin-ce slad-ko to mi te - če, rad ga pi-jem dan na dan;

Prav vesel sem vins-ke sre - če, saj če-tu-di sem bo - lan,

vin-ce me oz - dra-vi koj to-rej pij-mo ga no-coj!

Črevljár.

Glej-te zo-pet ga iz - li - va mu-hasti ši-van-kar v se.

Krojač.

Kaj ti, pa-ra ne-vo-šlji - va, ti smó-lar-ček mar to gre!

Črevljár.

Krojač.

Ti - ho koj, ko - zli - ček, mi! Kaj? jaz te - bi? kdo si ti?

Predigra k dvospevu.

Oba. (koncem igre.)

Vin - ce na - ju je o - gre - lo; kar sla - bost o - ku - ži

la, da - leč proč bo od - hi - te - lo, lju - bav na - ju dru - ži -

la. Naj iz - gi - ne vsak pre - pir, naj za - si - je raj - ski mir.

Liberal.

Zložil Radoslav Silvester. Uglasbil * * *

Za en glas s spremljevanjem klavirja ali harmonija.

Zložno.

mf *poco rit.*

Go - spo - da, le po - glej - te me, da vsak me bo poz - nal, od

a tempo

nog in pa do vrh gla - vé ju - nak sem li - be - ral! Li - be -

ra - len ves je moj ob - raz, li - be - ra - len vsak moj las; li - be -

ral - na so u - sta, li - be -

ra - len je nos, da

re - čem ob krat-kem: li-be-ra - len sem kos, da

re - čem ob krat - kem: li-be-ra - len sem kos.

Mizar.

Zložil Radoslav Silvester. Uglasbil Fran Ferjančič.
Za en glas s spremljevanjem klavirja ali harmonija.

Ne hitro. *mf* Sem pri-den mi - zar-ček, vsaj

vsak me poz - na, da pra-znim ko - zar-ček naj - raj - ši do dua, jaz

ob-la ti, re - za - ti, le-pi-ti znam, mi - zar - ski res

moj-ster e - di-ni sem sam! Mi hi - tro gre o-bel-ček moj iz - pod

rit. *a tempo*

rok, vse gr - če po - be-re, ko gre na po-skok, z ve - se - ljem za-

po-jem, za - žviž-gam ti vmes, v tre - nut-ku je gla-dek ves

gr-ča-vi les. A dru - ge še gr - če na sve-tu po -

poco rit. *a tempo*

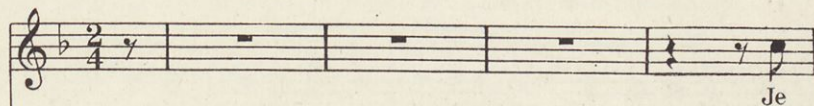
znam, jih o - bla-ti, gla-di-ti sko-raj me sram.

rit.

Župan.

Zložil Radoslav Silvester. Uglasbil A. Dekleva.

Glas.

Klavir.

me-ne vmes, Med ta šal-ji - vi skok in ples sprej-mi - te tu-di me-ne vmes. *p* Za-

kaj hm, hm, to vzrok mi je ne - znan bi tu-di jaz ne
za - kaj?

f bil žu-pan, bi tu-di jaz ne bil žu-pan, za - kaj bi tu - di

jaz ne-bil žu - pan? *f*

Župan.

11

Zložil: Radoslav Silvester. Uglasbil: Ant. Foerster.

Allegretto.

Glas.

Klavir:
(Harmonij.)

p Je

čud-no res da - naš-nji dan, ko - ho - će bi - ti vsak žu pan, naj

cresc. *f* bo-de o - će, stri - ček, brat, žu - pans-ki vsak je kan-di - dat.

cresc. *f*

Med ta ša - lji - vi skok in ples sprej-

mf

mi - te tu - di me - ne vmes, sprej - mi - te tu - di me - ne

vmes! Uz - rok za - to mi

je ne - znan, za - kaj bi jaz ne bil žu - pan, za - kaj, za -

kaj, za - kaj bi jaz ne bil žu - pan!

Narobe svet.

Zložil Radoslav Silvester. Uglasbil Stanko Premrl.

Andante con moto.

Glas. *p a tempo*

Klavir. *rit.* *p*

Ko o - ko - li

se o - zi - ram, vse se mi o - krog vr -

ti; svet je ču - den,

poco rit.

ne - pre - ti - ran, kma - lu pa - met vso zgu - bi.

N.T.1.

Moderato.

mf
Fort-šrit al na-pre-dek ter - ja, no - vo pe-sem mo - ram

f pet. če me tu - di kdo o - zmer - ja, *mf poco rit.* saj je

ff Allegro.
vse na - ro - be svet.

1. 2.

Piskrovezec.

15

Zložil Radoslav Silvester. Uglasił Štanko Premrl.

Andante.

Glas. *mf*

Pis-kro - ve - zec sem po - šte - ni dol-gih in pr -

Klavir. *mf*

te - nih hlač; zve-sto sr - ce bi - je v me - ni, vse Slo-ven - ce

f lju - bim pač, ————— *mf* lju - bim - pač, vse Slo-ven - ce lju-bim

Poco sostenuto.

mf pač. Lon-ce daj - te ve-zat, pro-sim in ve - lim,

p

Più mosso.

čvr-sto vžep po-se-zat, da se zve-se-lim, da se zve - se -

f

p Allegro.

lim. Ni čvr - stej - še - ga ve - zar-ja kot sem Jan-ko jaz Slo-

p

mf *poco rit.*

vak; iz čre - pin že sa-mih vstvar-ja ro - ka mo - ja lo - nec

mf *poco rit.*

Andante con moto.

f

jak, lo - nec jak, lo - nec jak.

Dimnikar.

17

Zložil Radoslav Silvester. Uglasbil: Ign. Hladnik.

Klavir.

Po glej - te me, dim-ni-kar

jaz sem po-šten, e - nak mi go-to-vo ni tu-kaj no-ben, po

dimni-kih le-tam nev-strašen, neplah, pa sa-je o-me-tam, o - tro-kom sem strah! Met-

li co, str-gu-ljo znam su-kat krepko, v naj-ve-čji jaz dimnik pri-ple-zam leh-ko; o-zi-

ram se, kje je kaj di-ma in saj, po-trebnih strgu-lje in met-le te-daj:

1. 2.

Smolar.

Zložil Radoslav Silvester. Uglasbil Jvan Pogačnik.

Allegro.

Glas.

Harmonij.

Se ču - dno mi na

sve - tu zdi, da smo - la zmir se me dr - ži; sto - ri - ti ho - čem

Izražaj!

dan si lep, pa se - žem hi - tro v dru - gi žep. Pa

glej, žan-dar me že i - ma in tja pred sod - bo me ce-fra; po -

vej - te mi, li ni - sem mar po - šten, ne-dol - žen jaz smo-lar?

Knajpov kuplet.

Zložil: Radoslav Silvester. Uglasbil: Fran. Ferjančič.

Za en glas s spremljevanjem klavirja ali harmonija.

Zmerno.

Zmerno.

The musical score is for a piece titled "Zmerno." in G major (one sharp) and 3/4 time. It is written for piano. The right hand (treble clef) plays a melody primarily composed of eighth and sixteenth notes, often beamed together. The left hand (bass clef) provides a bass line with eighth notes and some chords. The piece ends with a final cadence in the right hand.

Da - naš - nji dan je čud - no res, da ce - li svet bo - le - ha, vse

pol-no kur-jih je o-čes, vse to-ži, kaš-lja, kre-ha. Med

rit. *a tempo*

kre-hov-ci i jaz sem sam, a ven-dar za zdra - vi - lo znam, po

kte-rem bol po - ne - ha, po kte-rem bol po - ne - ha.

The musical score is written for piano on a grand staff with treble and bass clefs. The key signature has one sharp (F#). The melody is primarily in the treble clef, featuring chords and single notes. The bass clef provides harmonic support with chords and single notes. The tempo markings 'rit. molto' and 'accel.' are present. The piece concludes with a double bar line.

Kavarica.

Zložil Radoslav Silvester. Uglasbil Iv. Pogačnik.

Andante.

Glas.

Harmonij

The musical score is written for voice and piano. It begins with a vocal line on a single staff and a piano accompaniment on a grand staff (treble and bass clefs). The tempo is marked 'Andante' and the time signature is 2/4. The key signature has one sharp (F#), indicating D major or B minor. The lyrics are in Slovenian. The score is divided into four systems, each containing a vocal line and a piano accompaniment. The piano part features a rhythmic melody in the right hand and a more harmonic accompaniment in the left hand. The lyrics are: 'Sem ve - se - la ka - va - ri - ca, lju - bim res nad vse ko - fe, mi naj - ljub - ša je slad - či - ca, kje ži - vi brez nje dek - le! Kdor mi jo sov - ra - ži pač nič vre - den ni;'. The piece ends with a final chord in the piano part.

Sem ve - se - la ka - va - ri - ca, lju - bim res nad vse ko - fe,

mi naj - ljub - ša je slad - či - ca, kje ži - vi brez nje dek - le!

Kdor mi jo sov - ra - ži pač nič vre - den ni;

cresc.

ka - va živ - ce bla - ži, sr - ček ve - se - li.

mf

Ka - va lju - ba, slad - ka ka - va, lju - bez - nji - va ka - vi - ca,

f

gla - sno ti za - kli - čem sla - va, ti si mo - ja lju - bi - ca!

f

Kavarica.

Zložil: Radoslav Silvester. Uglasbil: Ant. Foerster.

Allegro moderato.

Glas.

Klavir.
(Harmonij.)

p Sem dek-li - ca ka - va -

mf ri - ca, lju - bim res nad vse ko - fe, *mf* mi naj - ljub - ša

je slad - či - ca, kje ži - vi brez nje dek - le! *p*

p Kdor mi jo so - vra - ži, *mf* pač nič vre - den ni; *mf*

f

živ-ceka va bla-ži, sr-ček ve-se-li.

f

Ka-va lju-ba, slad-ka ka-va, lju-bez-ni-va ka-vi-ca, glas-no

p ritard.

ti zak-li-čem „sla - - va“! Ti si mo-ja

a tempo

lju-bi-ca.

Pevske točke k igri „Natakar.“

Zložil Radoslav Silvester. Uglasbil Anton Dekleva.

1. *Allegretto.*

Glas. *p* Sem u - ren na -

Klavir. *f* *p*

ta - kar pa - vin - ce i - mam pre - slad - ko na pro - daj, pa

f *rit.* pi - jem ga sam, pre - slad - ko na pro - daj, pa pi - jem ga

f *rit.*

sam. *f a tempo*

The musical score is written for voice (Glas.) and piano (Klavir.) in 3/4 time, key of B-flat major. It consists of four systems of staves. The first system shows the vocal melody starting with a rest, followed by the piano accompaniment. The second system continues the vocal melody with the lyrics 'ta - kar pa - vin - ce i - mam pre - slad - ko na pro - daj, pa'. The third system continues with 'pi - jem ga sam, pre - slad - ko na pro - daj, pa pi - jem ga'. The fourth system shows the vocal part ending with a rest and the piano part continuing with a 'f a tempo' marking. The score includes various musical notations such as dynamics (p, f), articulation (accents), and tempo markings (Allegretto, a tempo, rit.).

2. Alla Marcia.

f

Slo - ven - ski fan - tje mi smo mi, ve -

f

se - li vsi ži vi - mo; Če vmi - ru tu - jec nas pu -

p

sti, zla nik - dar ne sto - ri - mo, A

p

cresc.

če u-grab-lja nam po-sest, ob-ču-ti krep-ko na-šo

cresc.

f *p*

pest, mu ro-pat ne pu-sti me, ne,

p

f

ne, ne, ne, mu ro-pat ne pu-sti mo.

f *f*

3 *3*

Lahno.

Pe - smi - ca glad-ka, kap - li ca • slad - ka, ta je za -

me, ta je za - me. Pe - smi ca glad-ka,

kap - li ca slad - ka, ta je za - me in mo - je sr -

ce.

ten.

p

f

rit.

rit.

4. Moderato.

Oj ti šmen - ta - ni Tur - ki, so huj - ši kot

ščur - ki. Oj ti šmen - ta - ni Tur - ki, so huj - ši kot

ščur - ki.

5.

Andr.

Bog te ži - vi dra - gi bra - te,

Jvan.

Vse - ga, kar bi bi - lo za - te, naj ti Bog o -

bi - lo da, naj ti Bog o - bi - lo da,

Andr.

Oba. rit.

Ti pri - vo - šćim iz sr - ca, ti pri - vo - šćim iz sr - ca.

Narodna in univerzitetna
knjižnica

© NUK

00000445433

